ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 69 (8. 811) ◆ 1992 йил ◆ 7 апрель, сешанба ◆ Нархи 1 сўм

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Сурхондарёлик деҳқонлар чигитнинг эртапишар, серҳосил навларини кўпроқ экишга ҳаракат қилишмоқда. Улар Ўзбекистон Фанлар академияси экспериментал биология илмгоҳи мутахассислари яратган «Ижод» навини танладилар. Ўзбекистон пахтачилиги тарихида илк бор яратилган биринчи тип тола берадиган «Ижод» нави келгусида иқлими иссиқ вилоятда асосий майдонни эгаллайди.

⊙ Қўқон нон комбинатида французча батонларни ишлаб чиқарадиган цех фойдаланишга топширилди. У Германиянинг «Винклер» фирмаси ускуналари билан жиҳозланган. Бу ерда суткасига 3—4 тонна маҳсулот тайёрланаяпти. Уни харидорлар севиб сотиб олишмоқда.

⊙ Хитой Халқ Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Гуань Хэньгуан Тошкентга келди.

⊙ Хоразм вилоят ҳокимлиги таркиби қайта ташкил этилди. Аппарат ходимлари ўттиз фоизга қисқартирилгандан сўнг бу ерда 41 киши фаолият кўрсатадиган бўлди. Қисқаришга тушган мутахассислар халқ хўжалиги мажмуининг турли соҳаларига ишга юборилди.

⊙ Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасида ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг идоралараро мувофиқлаштирувчи кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш ички бозорни ҳимоя қилиш учун қонун йўли билан кўрилган чора-тадбирлар ижросига бағишланди.

⊙ Ангренда рус мактаблари ўқувчиларининг ўзбек тили бўйича республика олимпиадаси ўтказилди. Тўрт кун мобайнида бу ерга республиканинг барча бурчакларидан келган болалар ва қизлар давлат тили бўйича ўз билимларини намойиш этдилар.

ҲАМДЎСТЛИКДА

⊙ Кеча Кишиневда Молдова Республикаси билан Россия Федерацияси ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатиш тўғрисидаги протокол имзоланди.

⊙ Қирғизистон пойтахтида халқаро қурултой ўтказиладиган бўлди. Бундан мақсад республика ва унинг ташқарисида истиқомат қилувчи барча қирғизларни миллий бирлаштиришдир.

⊙ Йигирма уч кунлик танаффусдан сўнг яна «Правда» рўзномаси чиқа бошлади.

⊙ Душанбе шаҳрида бўлғуси сармоядорларнинг мактаби очилди.

⊙ Чечен прокурори вакилининг Грозныйдан хабар қилишича 31 мартдаги исён хусусидаги иш бўйича 20 га яқин киши, шу жумладан ички ишлар вазирлиги полковниги Дахгильгов ва давлат хавфсизлиги комитети лейтенанти Меньшиков ҳибсга олинган.

⊙ Тоболь шаҳридаги «Союз» кинотеатри томоша залининг томи қулаб тушди. Хайриятки томоша тугагандан сўнг 10 дақиқа ўтган эди. Биргина қоровулнинг эси чиқаёзди: чунки у юз берган шовқинни зилзиланинг бошланиши деб ўйлаган эди.

ХОРИЖДА

⊙ Қирғизистон Республикаси Президенти Асқар Акаев расмий ташриф билан Боннга келди. Бу республика раҳбарининг Германияга қилган биринчи сафаридир.

⊙ Покистон Афғонистон президенти Нажибуллога у истеъфога чиққач ва Кобулда ўтиш ҳукумати ташкил бўлгандан сўнг сиёсий бошпана беришга тайёр эканлигини билдирди.

⊙ Кеча Софияда «Шарқ-Ғарб» сармоядорларининг анжумани иш бошлади. Унинг ишида Австрия, Болгария, Германия, Греция, Туркия, Россия, Украина ва Япониянинг 300 дан зиёд фирмалари қатнашиш истагини билдирганлар.

«ЮЛДУЗ» ҲАМКОРЛИК ҚИЛМОҚДА

«ЮЛДУЗ» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида тикилаётган костюм-шимлар нафақат диёримизда, балки қўшни республика ва чет элларда ҳам машҳурдир. Ҳозирги кунда бу маҳсулотларнинг сифати ва бежиримлигига ҳеч ким шубҳа билдира олмайди.

Лекин корхона барибир маҳсулот сифатининг бундан ҳам юқори бўлиши учун изланмоқда. Шу мақсадда бирлашма Америка ва Афғонистон фирмалари билан яқинда қўшма корхона ташкил этиш учун шартнома имзолаган эди. Бунинг учун бирлашманинг тажриба цехи танлаб олинганди.

Ҳозир бу ерда кенг миқёсда таъмир ишлари олиб борилмоқда. Дастгоҳ ва ускуналар чет элдан келтирилмоқда. Ана шу ҳамкор корхона яқин ойлар ичида ишга тушади.

Ғулом ЮСУПОВ.

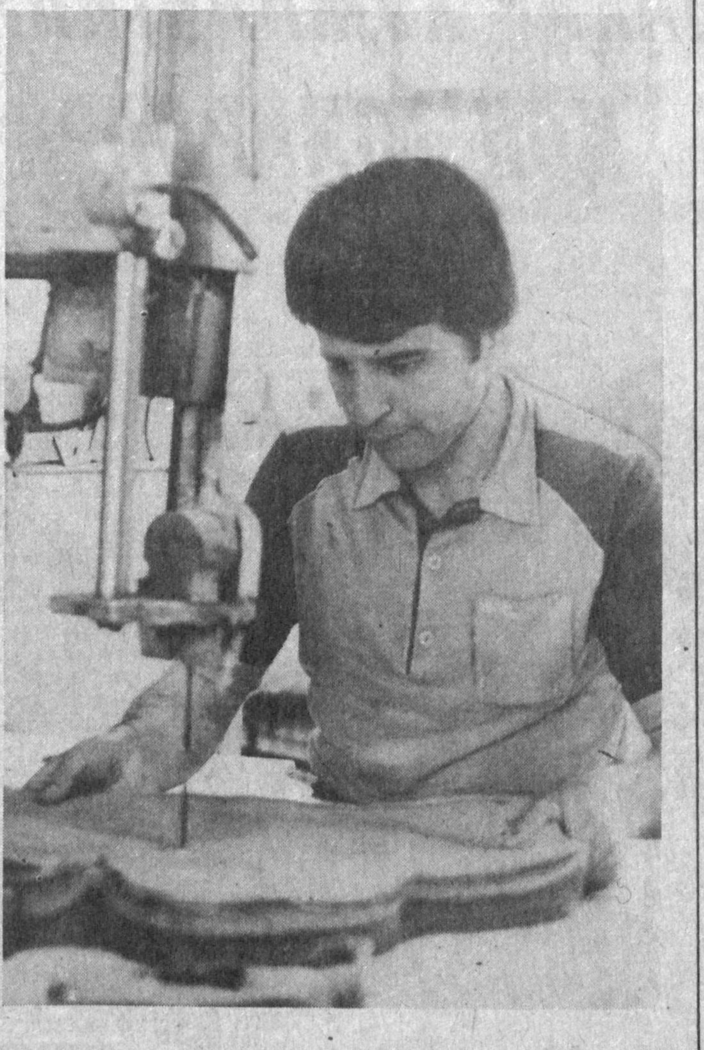

Охунбобоев номидаги бош кийимлар фабрикасида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга талаб ҳамиша катта. Чунки у ерда турли хил ўлчамдаги ва ҳар хил турдаги, шунингдек мавсумий бош кийимлар ишлаб чиқарилади. Бу борада 2-дазмоллаш бўлимидагиларнинг ҳиссалари катта бўлмоқда. Бўлимда 18 йилдан буён меҳнат қилаётган Мамлакат Рафиқова (юқоридаги сурат) энди иш бошлаган ёш ишчиларга мана шу дазмоллаш сирларини ҳам ўргатиб боради.

Корхонанинг 1-бичув цехининг қирқувчи-бичувчиси Абдуқодир Раҳмонбердиев (ўнгдаги сурат) ишидан бутун жамоа мамнун. У доимо ўз ишининг қонун-қоидаларига амал қилади. Беҳудага хом ашёларни қирқиб юбормасликка интилади.

СУРАТЛАРДА: Мамлакат Рафиқова ва Абдуқодир Раҳмонбердиевлар иш устида.

Андрей Пишненко суратлари.

ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ АЙРИМ ТУРЛАРИНИНГ ЧЕКЛАНГАН ЧАКАНА НАРХЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Шу йил 7 апрелдан бошлаб республикада озиқ-овқат маҳсулотларининг айрим турларига янги чекланган чакана нархлар жорий этилади: қолипда пиширилган нон (оқ, қора ва жавдар нон) — 1 килограмми 3 сўм, ун — 3 сўм 50 тийин, макарон — 6 сўм, гуруч — 6 сўм, чой—50 сўм, биринчи категориядаги барча турдаги гўштнинг биринчи нави — 45 сўм, ёғи олинмаган (ёғлилиги 3,2 фоиз) сут — 2 сўм 50 тийин, 25 фоиз ёғли сметана — 36 сўм, тухум (10 донаси) — 15 сўм, қанд-шакар 8 сўм, ўсимлик ёғи — 5 сўм, кир совун — 1 сўм. Айни пайтда ўсимлик ёғи, қанд-шакар ва совун нархи сақлаб қолинди.

Республика ҳукумати бир қанча жиддий объектив сабаблар туфайли ноиложликдан шу чора-тадбирни қабул қилди.

Биринчидан, кўп марта таъкидланганидек, Ўзбекистон иқтисодиётининг тузилиши ҳали ҳам хом ашё етиштиришга йўналтирилган, шу сабабли республика аҳолини таъминлаш учун халқ истеъмоли молларининг 60 фоиздан кўпроғини, шу жумладан доннинг 80 фоизга яқин қисмини, гўшт ва сут маҳсулотларининг 55 фоизини, қанд-шакарнинг 100 фоизини ва бошқа маҳсулотларни четдан келтирмоқда. Ана шу ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари МДҲ мамлакатларидан ва ҳориждан шартномавий бозор нархларида сотиб олинмоқда. Масалан, ҳозирги вақтда республикага гўшт ҳар килограмми — 90-100 сўм, шакар — 30-35 сўм, тухум — 10 донаси 20 сўм, четдан олинаётган буғдойдан тортилган ун — 18-23 сўм, гуруч — 9 сўм нарх билан келтирилмоқда ва ҳоказо.

Иккинчидан, аҳолига молларни сотишнинг талонли ва купонли тизими билан ички бозор ҳимоя қилинаётганига қарамай бундай моллар, айниқса озиқ-овқат маҳсулотлари ҳамон Ўзбекистондан ташқарига олиб чиқиб кетилмоқда, бундай маҳсулотларнинг нархи қўшни республикаларда биздагига нисбатан қимматроқ.

Учинчидан, бозор муносабатлари шароитида озиқ-овқат саноати корхоналари ва қишлоқ хўжалик корхоналари учун республикага келтириладиган хом ашё, машина-ускуналар, материаллар ва техника нархи ўнлаб марта ошди. Натижада озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш харажатлари муттасил кўпайиб бормоқда, бу эса республика бюджетидан ёрдам тариқасида қайта-қайта пул ажратишни талаб қилмоқда.

Ўзбекистон ҳукумати ҳозир ана шу ошиб кетган харажатлар анча қопланишини таъминламоқда. Масалан, аҳолига талонлар орқали сотилаётган ҳар килограмм гўшт учун республика бюджетидан 50 сўм, шакар учун — 32 сўм, тухум учун — 10 донасига 5 сўм, ун учун — 15-20 сўм ва гуруч учун 3 сўм пул ажратиляпти.

Бироқ бюджет камомади поёнсиз ва чексиз бўлиши мумкин эмас. Юқорида айтилган ва бошқа сабаблар туфайли чекланган янги чакана нархларни жорий этишга мажбур бўлинган шароитда ҳам бу нархлар Ўзбекистонда бошқа республикалардагига нисбатан анча арзонроқ бўлиб қолаверади, буни қуйида келтирилган жадвалдан кўриш мумкин.

Республика Олий Кенгаши III сессияси томонидан тасдиқланган бозор иқтисодиётига ўтишнинг асосий қоидаларида, Ўзбекистон Республикаси Президентининг шу йил 26 мартдаги маълум Фармонида кўзда тутилганидек, аҳолини ижтимоий ҳимоялашни таъминлашнинг олдиндан белгиланган чоралари жорий этилганлигини ҳам ҳисобга олмоқ керак.

Ана шу Фармонга мувофиқ белгилаб қўйилган даромад оладиган 1,8 миллион кишининг ўртача ойлик иш ҳақи 1,7 баравар кўпайтирилди, бунинг учун 13 миллиард сўмдан кўпроқ пул талаб қилинади. Айни пайтда иш ҳақи ва меҳнат пенсиясининг энг кам миқдори оширилиб, 350 сўмдан 550 сўмга етказилди. Бу эса халқ хўжалигининг барча тармоқларида меҳнатга ҳақ тўлаш шунга мувофиқ равишда кўпайишига олиб боради.

Улуғ Ватан уруши ногиронлари ва қатнашчилари пенсияларининг энг кам миқдори икки баравар ошди. 2,4 миллион пенсионерга тағин ҳам кўпроқ миқдордаги пенсия тўлаш учун жами салкам 5 миллиард сўм ажратилди. Талабалар ва ўқувчи ёшларга ижтимоий мадад бериш юзасидан қўшимча чоралар кўрилди. Уларга имтиёзли овқатланиш учун ҳар ойда тўланадиган қўшимча пул миқдори ҳамда талабалар ошхоналарида овқат қийматининг 50 фоизини тўлаш тартибини сақлаб қолиш билан бирга, стипендиялар 1,5 баравар оширилди.

Республика ҳукумати аҳоли турмуш даражасини ҳимоя қилиш, озиқ-овқат маҳсулотлари ва халқ истеъмоли моллари нархини барқарорлаштириш юзасидан бундан буён ҳам имкони бўлган барча чораларни кўраверади.

МУСТАҚИЛ ДАВЛАТЛАР ҲАМДЎСТЛИГИ АЙРИМ ШАҲАРЛАРИДА ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ БЕЛГИЛАБ ҚЎЙИЛГАН ЧАКАНА НАРХЛАРИНИНГ ДАРАЖАСИ

(сўм ҳисобида)

	Ўлчов бирлиги	Тошкент ш. шу йил 7 апрелдан	Москва ш. шу йил 6 апрелгача	Олмаота ш. шу йил 6 апрелгача	Бишкек ш. шу йил 6 апрелгача
Ун	кг	3-50 ўрта ҳисобда	13-00* (олий нав) 6-80 (1 н)*	6-08 (о. н.) 5-54 (1 н)	7-40 (о.н.) 4-50 (1 н)
Олий нав ундан оқ нон	кг	2-80	14-00*	3-15	4-00
1 нав ундан оқ нон	кг	2-30	...	2-30	2-80
Жавдар унидан тайёрланган нон	кг	1-00	2-00*	1-80	2-50
Макарон	кг	6-00	14-00*	18-00*	26-00*
Гуруч	кг	6-00	16-00*	11-00	6-60*
Ўсимлик ёғи	кг	5-00	30-00*	9-00	16-00*
Чой	кг	50-00	190-00*	105-00	96-00*
Қанд-шакар	кг	8-00	70-00*	7-70	7-20
1 категорияли барча турдаги гўшт, 1 нав	кг	45-00	80-00*	46-00	49-00*
Тухум	10 дона	15-00	24-00*	16-50	12-00
Сут (қаймоғи олинмаган)	л	2-50	15-00*	2-00	2-50
Кир совун	дона	1-00	14-00*	3-00*	5-20*

*) эркин нархлар

** Ҳокимлик мажмуаси раҳбари билан мулоқот*

ШАҲАР ХЎЖАЛИГИНИНГ ҚОН ТОМИРЛАРИ

ШАҲРИМИЗ йил сайин кенгайиб бормоқда. Янги уй-жойлар, маъмурий бинолар қад кўтаряпти. Уларни муҳандислик иншоотлари тизимларисиз инсонларга хизмат қилишини тасаввур этиб бўлмайди. Бу ҳам ичимлик сув, ҳам иссиқлик, ҳам газ, ҳам электр таъминотидир. Бу улкан шаҳар хўжалиги бўлиб, бир меъёрда ишлашини таъминлаш учун ғоят тадбиркорлик, пухта-пишиқлилик, аниқлик талаб этилади.

Маҳаллий ҳокимият идоралари қайта ташкил этилгандан сўнг ушбу муҳандислик иншоотлари хизмати ишини назорат қилиш ҳамда мувофиқлаштириб туриш ҳокимликнинг уй-жой-коммунал хўжалиги ва энергетика мажмуаси зиммасига юклатилди. Унга шаҳар ҳокимининг ўринбосари Рўзи ҲИКМАТУЛЛОЕВ раҳбарлик қилмоқда. Навбатдаги мулоқотимиз ҳам у билан. Мажмуа раҳбари билан сиртқи учрашувда юзлаб тошкентликлар иштирок этдилар.

(Давоми 2-бетда).

** Кўчат экинг, боғ қилинг*

ҒАНИМАТ ПАЛЛА

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ «Бешқайрағоч» даҳасига баҳор ажиб бир тароват билан келади. Кўклам нафасини ҳис қилиш учун хоҳлаган маҳаллага ташриф буюришингиз мумкин. Ҳабиб Абдуллаев маҳалласида бўлганимизда одамлар чеҳрасидаги ажиб кайфият, кўтаринкилик беихтиёр бизга ҳам кўчди. Биров уйда, бошқа биров эса кўчада ўз юмуши билан куймаланаяпти.

— Ҳозиргина мевали дарахтларга шакл бердим, — деди Тўқимачи 4-тор кўчасида истиқомат қилувчи Ахбор Хўжаев. — Энди толнинг манави шохини кесмоқчи бўлиб турибман. Ундан яхшигина кетмондаста чиқади. Ҳозир айни кетмондан фойдаланадиган палла.

Баҳор ҳис-туйғуларни уйғотибгина қолмай, кишиларни тўғриликка, покизаликка, гўзалликка чорлайди. Дарахт новдаларини гулларга буркаб, атрофга гўзаллик бахшида этади. Зовурларда қолган қиш гардини юзага чиқаради. Анави йигит аямажиз сумалакларини кўтаролмай букилган тарновни ўнглаб қўйиш билан овора. Қизлар эса қишда хоналарни қуёш нуридан тўсган дераза гулқоғозларини кўчириб ташлаб ойналарни ярақлатиб артмоқдалар. Дарпардалар ҳарир пардаларга алмаштирилаяпти.

Турсунбой ота Кўчқоров ҳам ўғли билан мевали дарахт кўчати ўтқазяпти. Ниҳолларга умид билан тикилар экан, дилидаги гапларни тилига чиқарди.

— Шу кунларга етганимга шукр. Ҳадемай ниҳоллар вояга етиб, ҳосил бера бошлайди. Уларнинг мевасидан баҳраманд бўлганлар муродига етсин!

Инсонлар баҳорга ўтган йилги армонларини умидга алишганча, яхши орзулар билан етиб келади. Баҳор — ғанимат палла. Бу фаслда ҳаётга бўлган муҳаббат туйғуларини қалбга муҳрлаш керак. Зеро, шоир айтганидек:

Баҳор норасида гўдакдек ширин,

Қўйнида эзгулик, армон яширин...

Мажид РАҲИМОВ.

МУХЛИСЛАРИ ҲУЗУРИДА

ХАЛҚИМИЗ севган таниқли санъаткор, 70 ёшининг ярим асрдан кўпроғини театрга, кинога бағишлаб 200 дан ортиқ ранг-баранг образлар яратган Зикир Муҳаммаджонов яқинда Наманган, Самарқанд, Фарғона ва қўшни Қирғизистон Республикасининг Ўш вилоятлари бўйлаб ўтказилган ижодий учрашувлардан қайтиб келди.

Учрашувларда З. Муҳаммаджонов томошабинларга ўзи яратган, халқимиз қалб тўридан ўрин олган Абу Райҳон Беруний, Алишер Навоий, Мирзо Улуғбек, Амир Темур ролларидан монолог ва парчалар ижро этиб берди. Сўнгра, биринчи ўзбек генерали Собир Раҳимов ҳаёти ҳақида ҳикоя қилувчи «Генерал Раҳимов» фильми намойиш қилинди ва унда бош ролни ижро этган Зикир Муҳаммаджонов кинолентанинг тасвирга туширилиши ҳақидаги қизиқ-қизиқ хотираларни сўзлаб берди. Томошабинларнинг кўпгина саволларига жавоб бериб, келажакдаги ижодий режалари хусусида тўхталди.

Айниқса Ўш вилоятидаги учрашувларда ўзбек ва ҳинд кино усталари ҳамкорлигида яратилган «Севги афсонаси» ва «Али бобо ва қирқ қароқчи» бадиий фильмлари кўрсатилганда зал томошабинларнинг олқишларига тўлиб кетди.

Баҳодир ИБРОҲИМХЎЖАЕВ.

МАШҲУР РАҚҚОС НОМИДА

РАҚС санъатининг машҳур устаси, севимли устоз Исаҳор Оқиловнинг номи кўпчиликка яхши таниш.

Фидойи санъаткор номини абадийлаштириш мақсадида янги тузилган истеъдодли рақс жамоаси Исаҳор Оқилов номи билан аталди. Ўзига хос мўъжаз рақс театри сифатида фаолият кўрсатаётган бу санъат кошонаси қисқа вақт ичида қатор қизиқарли томошаларни тайёрлаб, мухлисларни хушнуд этиб келмоқда.

Истеъдодли санъат аҳли яқинда ўзининг хайрия концерти билан чиқди. Тайёрланган мазкур рақслар гулдастаси Тошкентдаги Абу Али ибн Сино номли болалар жамғармаси томонидан яқинда уюштирилган хайрия томошаси дастуридан муносиб ўрин олди.

Саодат ОДИЛОВА.

⊙

Ўзбекистон тўқимачилик машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасининг 3-механика цехида кўп йиллардан буён тажрибали ишчилар меҳнат қилишади. Улардан бири Абдумалик Холиқовдир. У ўрта ҳунар-техника билим юртини тугатиб 1973 йилдан буён шу корхонада фрезерчи бўлиб ишлайди. Режаларини сифатли ва ортиғи билан бажаради. Фрезерчилик касбига қизиққан ёшларга ҳеч эринмай ўз касби сирларини ўргатишга ҳаракат қилади. Ўзи эса доимо малакасини ошириш мақсадида катталардан маслаҳатлар сўраб туради. Шунинг учун ҳам жамоа орасида унинг ҳурмати баланд.

Артур Хачатурян сурати.

⊙

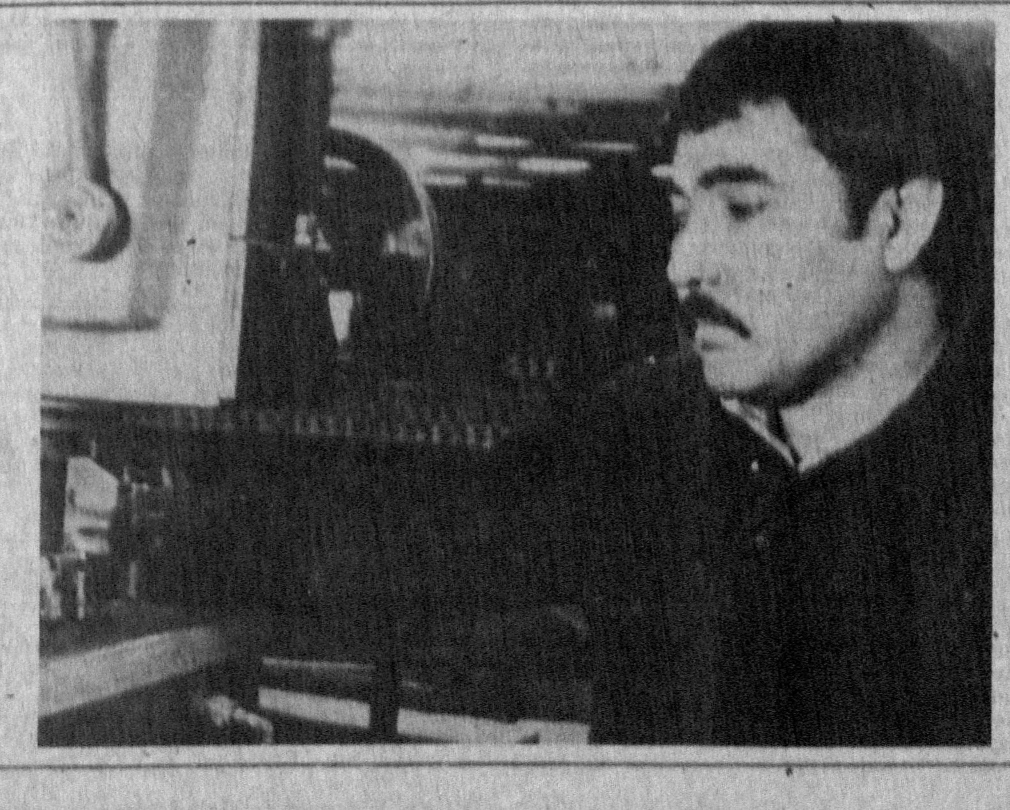

** Олимлар тажрибахонасида*

ФОЙДАЛИ «АСҚАРФАД»

ЎЗБЕКИСТОН Фанлар академияси полимерлар кимёси ва физикаси илмгоҳининг полимерлар синтези тажрибахонасида ишлаб чиқариш учун зарур бўлган янгиликларни яратиш устида илмий изланишлар олиб борилаяпти. Жамоага бошчилик қилаётган кимё фанлари номзоди Насрулло Абдувалиев раҳбарлигида пахта ёғ-мой заводлари чиқиндиси соатстокни қайта ишлаб, юқори самара берувчи маҳсулот олиш йўлга қўйилди.

Маълумки, кўн-мўйна заводларида тери ва чарм қайта ишланаётганда «ОП—7», «ОП—10» каби кимёвий моддалардан фойдаланилади. Улар теварак-муҳит ҳамда саломатлигимиз учун зарарли бўлишидан ташқари Русиядан келтирилаётганлиги туфайли жуда қимматга тушаётган эди. Олимларимиз яратган янгилик ана шу фаол моддалар, шунингдек полимер саноатида полимерларни барқарорлаштирувчи қўрғошин силикати, стеорат барий сингари стабилизаторлар ўрнига жорий қилинмоқда. Шунингдек, электрокимёвий жараёнларда ҳосил бўладиган оқава сувлари, автокорхоналардаги нефть сувларини тозалашда ҳам қўлланилаяпти.

Йилига бир неча миллион сўмлаб фойда келтирувчи маҳсулот Гулистон шаҳридаги ёғ экстракти заводи қошида ташкил этилган «Асқарфад» кичик корхонаси томонидан йилига 10 тоннадан ишлаб чиқарилаётир. Ҳозирги кунда бу фойдали моддадан Оҳангарондаги қурилиш жиҳозлари комбинати, Тошкент кўн-мўйна заводи, Чимкент шаҳридаги қозоқ—итальян қўшма корхонаси, Қаршидаги термопласт заводлари фойдаланмоқдалар.

Полимерлар синтези тажрибахонасида кашф қилинган ажойиб янгилик хорижлик ишбилармонларда катта қизиқиш уйғотди.

Собир БОЗОРБОЕВ.

ЖАҲОН АНДОЗАЛАРИ ДАРАЖАСИДА

КЕЙИНГИ вақтларда республикамизда етиштирилган пахтани қайта ишлаш ҳамда уни тайёр маҳсулотга айлантириш жуда катта муаммо бўлиб турибди. Бу борада бизга айниқса Туркиянинг ёрдами катта бўлмоқда. Яқинда ана шу мамлакат ёрдамида пойтахтимизда «Интернав» фирмаси ишга тушган эди. Ана шу қўшма корхонанинг мақсади эса пахтани тайёр маҳсулотга айлантиришдир. Бу пахта толасини йигириб, ундан газмол, сўнгра кийим-кечак тайёрлаш демакдир.

Корхонага бичиш-тикиш дастгоҳлари Туркиядан келтирилди. Бунда уларга «Интерлайн» фирмаси ёрдам берди. Улар корхонани нафақат ускуналар билан таъминлади. Балки корхонага малакали ишчи ва хизматчиларни ҳам юборишди. Ҳозир улар маҳаллий ишчиларни самарали дастгоҳларда сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга ўргатмоқдалар.

Қўшма корхонанинг ишга тушганига эндигина икки ой бўлди. Лекин танлов асосида қабул қилинган 15 тикувчи бу ерда дастлабки маҳсулотларни ишлаб чиқара бошлади. Булар жаҳон бозори талабларига жавоб бера оладиган мингта эркаклар ёзги кўйлакларини тикиб, савдога чиқаришди.

Айни пайтда бу ерда пахта тозалаш ҳамда тола ишлаб чиқариш корхоналари ҳам ишлаб турибди. Унга Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли жамоа хўжалигидан пахта олиб келиниб қайта ишланмоқда.

Ғани ЕСЕНОВ.

Ҳокимлик мажмуаси раҳбари билан мулоқот

ШАҲАР ХЎЖАЛИГИНИНГ ҚОН ТОМИРЛАРИ

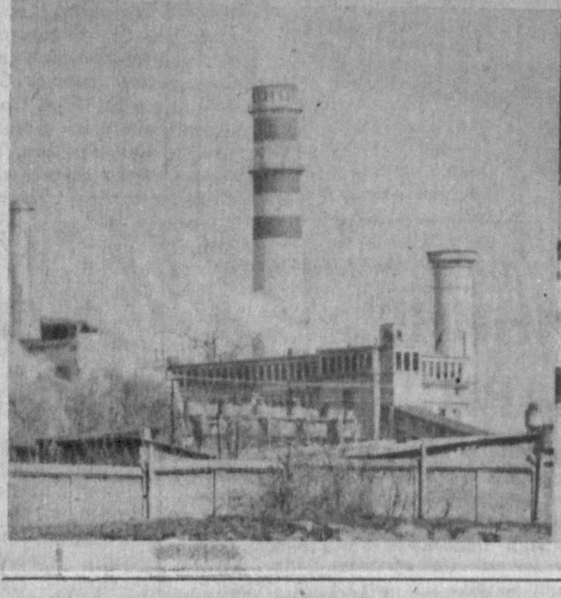

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

—Мулоқот иштирокчиларининг мактублари, телефон орқали берган саволларининг жуда кўплиги қувонтиради. Бу тошкентликларнинг уй-жой-коммунал хизматлари ишини яхшилашга кўмак беришда интилишларидан далолат бериб турибди. Айни пайтда мактублар ва оғзаки мурожаатларда кўтарилган муаммолар тармоғимизда ҳамма иш ҳам жойида эмаслиги, унинг сабаблари тўғрисида чуқурроқ ўйлаб кўришга мажбур этмоқда.

«Оқшом» муштарийларига уй-жой-коммунал хўжалиги ва энергетика мажмуаси таркибига қайси хизматлар киришини эслатиб ўтиш фойдадан холи бўлмас. Бу «Таштеплоцентраль», «Таштеплокоммунэнерго» ишлаб чиқариш бирлашмалари, «Таштеплосеть» ишлаб чиқариш корхонаси, шаҳар электр тармоқлари корхонаси, «Сувсоз», «Ташремстрой» трестлари, бир қанча бошқармалар — «Ташгаз» бошқармаси, маъмурий бинолардан фойдаланиш бўйича коммунал корхоналар, «Антикор» шаҳар бирлашмаси ва шаҳар диспетчерлик хизматидир. Уларнинг ҳар бирининг ўз хусусиятлари бор, албатта.

— Муштарийларимизнинг мактубларида улар тўғрисида батафсилроқ маълумотлар бериш масаласи кўтарилганлигини эслатиб қўймоқчимиз...

— Бажонидил. Ўнта район иссиқлик маркази ва Тошкент иссиқлик электр маркази, 149 та алоҳида иссиқхона шаҳарни марказлаштирилган ҳолда иссиқлик билан таъминлайди. Бизда 264,6 километр узунликда шоҳ ва 1239 километр узунликда тақсимловчи иссиқлик шохобчалари, 13 мингтага яқин иссиқлик қабул қилиб олувчилар бор. Бу хизмат мунтазам ривожлантириб борилянти. Уни кенгайтириш ҳисобига ҳозирги пайтда иссиқлик етказиб берувчи манбаларнинг қуввати соатига 4940 гигакалорийга етказилган. Бу Собир Раҳимов, Акмал Икромов, Киров, Чилонзор, Ҳамза районларини иссиқлик билан таъминлашни анча яхшилаш, бу тизимга янги уй-жой даҳаларини улаш имконини берди.

Ҳозир тугаётган иситиш мавсумига тайёргарлик даврида «Таштеплосеть» ва «Таштеплокоммунэнерго» бирлашмаларининг жамоалари 9,1 километр узунликдаги шоҳ ҳамда 73,5 километр узунликдаги ички даҳа иссиқлик шохобчаларини алмаштирдилар. Натижада шаҳарни иссиқлик билан таъминлашнинг пухта-пишиқлиги ортди. Аммо иссиқлик шохобчаларини алмаштириш соҳасида ҳали кенг кўламли ишларни бажариш керак. Қувурларнинг ташқи томондан тез занглаши уларни белгиланган муддатдан илгари ишдан чиқишининг асосий сабаби бўлмоқда. Иссиқлик шохобчалари ўтказиш ва таъмирлашда уларни муҳофаза қиладиган самарали материалларнинг қўлланиши бунга барҳам бериши керак.

Бугунги кунда шаҳарни ичимлик суви билан таъминлаш нисбатан барқарор аҳволда. Бунга бир кеча-кундузда 2 миллион 251 минг куб метр ичимлик суви етказиб берадиган иншоотлар хизмат қилмоқда. Сув қувурларининг умумий узунлиги 3006 километрга етди. Сув умумий ҳажмининг 78 фоизи аҳоли эҳтиёжлари учун ишлатиляпти.

Аммо шаҳар электр таъминоти ишини барқарорлаштириш тўғрисида гапиришга ҳали эрта. Гап шундаки, Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонаси йигирма йилдан қирқ беш йилгача фойдаланилиб келинаётган электр тармоқларига эга. Айниқса об-ҳаво ёмонлашган пайтда улар орқали электрни узлуксиз узатиш амалда мумкин эмас. Бу йил шаҳар ҳокимлиги ночор ҳолга келиб қолган электр тармоқларини алмаштириш, электр энергияси билан таъминлашнинг бутун тизимини таъмирлашга алоҳида эътибор бериш ниятида. Бунинг учун мол айрибошлаш бўйича республиканинг электр кабеллари олиш имкониятларидан иложи борича тўлиқ фойдаланишга ҳаракат қилинади.

Ўтган йили 50 километр узунликдаги электр, 10,9 километр узунликдаги ичимлик сув, 37,5 километр узунликдаги канализация, 38 километр узунликдаги газ тармоқлари таъмирланди. Муҳандислик иншоотларини ривожлантириш ҳозирги пайтда шаҳарда шахсий иморатлар қурилиши тобора кенг кўламли бўлиб бораётганлиги учун ҳам катта аҳамиятга эгадир. Чунончи, «Маҳалла» дастури мажмуига биноан Эски шаҳар кўчаларидаги электр, ичимлик сув, канализация тармоқларини кенгайтириш кўзда тутилган.

Шаҳар уй-жой бошқармаси мажмуамиздаги асосий бўғиндир. Яқинда унинг таркибини ҳам, мақомини ҳам ўзгартириш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Иқтисоддаги салбий ҳодисалар, (ишлаб чиқариш ҳажмининг камайиши, молиявий тақчиллик, хўжалик алоқаларининг узилиши) уй-жой хўжалиги соҳасида ҳам бутун кескинлиги билан намоён бўлмоқда. Бу оғир аҳволдан чиқиш учун район бўғини ходимларининг ҳуқуқ ва ваколатларини, айни пайтда масъулиятларини ошириш чоралари кўриляпти. Район бюджети ҳисобидан уй-жойлардан фойдаланиш бошқармаларининг моддий-техника асосларини мустаҳкамлаш учун маблағ ажратиш кўпаймоқда. Шаҳар уй-жой бошқармаси негизида уй-жой сиёсати бўйича комитетнинг ташкил этилиши ўта марказлашишга барҳам бериб, район уй-жой бирлашмалари фаолиятини мувофиқлаштириш, барча мулкдорлар ва уй-жойни ижарага олганлар манфаатларини ифода этадиган ягона уй-жой сиёсатини ўтказиш, уй-жойга ва коммунал хизматларга белгиланган тўловлар тўғрилигини назорат қилиб бориш имконини беради.

— Муштарийларимизнинг кўплаб мактубларида худди ана шу тўловлар ҳақида саволлар берилган. Буни улар уй-жойларни давлат тасарруфидан чиқариш жараёни билан ҳам боғламоқдалар. Масалан, М. Гулматова, Проскурина, Ҳамдамова ва бошқалар уруш қатнашчилари сифатида хонадонни шахсий мулк. қилиб ўзларига расмийлаштирганларидан сўнг унга аввалгига қараганда кўп ҳақ тўлаётганликларини нима билан изоҳланиши ҳақида савол берганлар. Улар фикрича, бундан уй-жойни хусусий мулк сифатида расмийлаштириш фойдали эмас, деган хулоса чиқариш мумкин.

— Уй-жойни давлат тасарруфидан чиқариш бир неча босқичдан иборат бўлиши кўзда тутилган узоқ жараёндир. Фуқароларнинг муайян қисмига квартиралар шахсий мулк сифатида бепул бериладиган биринчи босқичда уйдан фойдаланиш учун сарф-харажатлар ҳақиқатан ҳам юқори бўлади. Чунки бу ҳолда хусусий мулк эҳтиёжларига давлат томонидан маблағ ажратилиши кўзда тутилмайди. Кейинчалик, уй-жой ижарага берилишига ўтилган пайтда ижарачиларнинг ҳам, шахсий уй эгаларининг ҳам ҳуқуқлари тенглашади. Ҳозир эса Ўзбекистон Республикаси молия вазирлигининг 1991 йил 6 июлдаги ҳамда уй-жой-коммунал хўжалиги вазирлигининг 1991 йил 30 октябрдаги хатларига асосан шахсий мулк сифатида расмийлаштирилган хонадонлар қарови, улардан фойдаланиш ва таъмирлаш билан боғлиқ сарф-харажатлар мулк эгалари ҳисобига бўлади. Бунда улар уй-жойлардан фойдаланиш ва уларни таъмирлаш ягона қоидалари ва меъёрларига риоя этишлари керак. Ана шундай ҳолларда уй-жойдан фойдаланиш учун тўловларга имтиёзлар берилмайди. Аммо коммунал хизматлар учун ҳақ тўлашда белгиланган имтиёзлар сақланиб қолади. Бунда уй-жойлардан фойдаланиш харажатларига уй-жойлар қарови ҳамда эгаллаб турган майдонга нисбатан умумий фойдаланадиган жойлар қарови билан боғлиқ сарф-харажатлар киришини эслатиб ўтмоқчимиз.

— А. Сидоров ўз мактубида коммунал хизматлар, шунингдек эгаллаб турилган ортиқча майдон учун тўловларнинг янги миқдорлари билан қизиққан.

— Маълумки, Ўзбекистон уй-жой кодексининг 45-моддасида бир киши учун меъёрга кўра 10 квадрат метр уй-жой бўлиши белгиланган. Ана шу майдонга, шунингдек оила аъзолари ҳисобига белгиланган меъёрдан ортиқча бўлган майдонга (бунда бу қўшимча майдон оиладаги ҳар бир одам ҳисобига 5 квадрат метрдан кўп бўлмаслиги керак) белгиланган миқдорга тенг миқдорда ҳақ тўланади. Бундан ортиқча уй-жой майдонигагина белгиланганидан уч баравар кўп ҳақ олинади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 9 январдаги қарори ҳамда халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия комитетининг 1992 йил 14 январдаги қарорига мувофиқ квартира ва коммунал хизматлар учун тўланадиган ҳақ миқдорлари қайта кўриб чиқилган. Бу тўловлар миқдори квартиралар учун бир ярим, марказий иссиқлик таъминоти учун — 2, иссиқ ва совуқ сув таъминоти, канализация учун — 2, алоқа учун — 3,6, электр энергияси учун икки баравар оширилган.

— Муштарийимиз Хўжаев Чилонзор мавзесининг Д-20 даҳасидаги коттежларни барча аҳоли жамоа мулки қилиб олиши мумкин эмасми, деб сўрабди.

— Коттежларни шахсий мулк сифатида Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига биноан имтиёзларга эга бўлмаган фуқаролар сотиб олишлари мумкин. Барча коттежларни уларда яшаётган аҳолига бериш Тошкент уй-жой фондини давлат тасарруфидан чиқариш тўғрисидаги низомни тайёрлаш даврида кўриб чиқилади.

Шу муносабат билан Чилонзор уй-жойлардан фойдаланиш бошқармаси ходими Котова саволига ҳам жавоб бериб ўтмоқчиман. Ўзбекистон Республикаси уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги Республика Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасига мазкур вазирлик ходимлари эгаллаб турган квартираларни уларга шахсий мулк сифатида бепул бериш, уй-жойга ва коммунал хизматларга тўловларда ҳам уларга имтиёзлар бериш таклифини киритган.

— Шаҳарда иситиш мавсуми тугаётган бўлса ҳам бу соҳадаги камчиликлар тўғрисида жуда кўп хатлар олдик...

— Биз жойлардан олинган ҳар бир хатни синчиклаб текшириб чиқдик. Тегишли чоралар ҳам кўрдик. Ўз вазифасига совуққонлик билан муносабатда бўлган ходимларимиз жазоланди. Бобур кўчасидаги 81-уйда яшовчилардан олинган шикоят бўйича бу уй ертўласидаги қувурлар алмаштирилди. 1-Тошкент трактор заводи мавзесидаги 3-А, Чилонзор мавзесидаги 45-Б, 8-мавзесидаги 45-уйлардаги иссиқ сув билан таъминловчи қувурлар таъмирланди, санитария-эпидемия станциялари ходимлари бу уйлар ертўлаларига ишлов бердилар. 6-ЖЭУ ходимлари Чилонзор 19-мавзесидаги 24-А, 18-мавзесидаги 9-уйларни иссиқлик билан таъминлашни йўлга қўйдилар. Таассуфки, керакли катталикдаги қувурлар йўқлиги туфайли Марказ-13, 1-уйидаги иситиш қувурларини алмаштириш имконияти ҳозирча йўқ. Бироқ, ушбу уйни келгуси иситиш мавсумига тайёрлаш давомида бизга шикоят билан мурожаат қилган В. А. Конев квартирасидаги қувурлар алмаштирилади. Шунингдек, Чилонзор 1-кварталидаги 60-уйда ҳам таъмирлаш ишлари амалга оширилади. Ленин район ПЖЭОси шу йил сентябрь ойи бошига қадар Чимкент кўчаси 21-уйдаги иситиш қувурларини тўла алмаштириш мажбуриятини олди. Худди шу муддатга Киров уй-жой бирлашмаси Юнусободнинг 17-кварталидаги 6-уй ертўласидаги қувурларнинг бир қисмини алмаштиради. Куйбишев ПЖЭОси эса 1-Тошкент трактор заводи даҳаси 24-уйдаги қувурларни шу йил апрель ойи охиригача алмаштиради. Р. Х. Сормpraванинг (4-Қўйлиқ мавзеси 7-А-уй, 1-квартира) ва Ю. П. Лаптеванинг (Бодомзор кўчаси, 8-уй) шикоятлари юзасидан, ҳамда Комсомол 40 йиллиги кўчасидаги 34, Чилонзор 8-мавзесидаги 56-, Юнусобод 18-мавзесидаги 19-уйларда ва бошқа уйларда тегишли ишлар бажарилди ёки бу ишлар яқин орада ниҳоясига етади.

Текширишлар давомида иситишдаги камчиликларнинг узрли сабаблари ҳам маълум бўлди. Масалан, 4-Тошкент трактор заводи даҳасидаги 33-уйда иссиқ сув ўрнига совуқ сув узатилиши Белоножко кўчасидаги иссиқлик қувури ёрилиб кетганлиги сабабли рўй берган экан. Ҳозирги пайтда бу авария тугатилди. Шунингдек, Чилонзорнинг 20-мавзесидаги 32-уй ертўласи канализация ёрилиб кетганлиги сабабли сувга тўлган. Бу нуқсонга ҳам барҳам берилди. З. Шамсуддинова кўчаси 1—7, 43, 44-уйларда яшовчилар ҳам иссиқлик таъминотидаги камчиликлар ҳақида шикоят қилганлар. Афсуски, 1-уйсозлик комбинатининг иссиқхона қуввати мавжуд уй-жойларни иситиш учун етарли эмас. Иссиқхона катта қувват билан ишлатилиши оқибатида тез-тез таъмирлаш учун тўхтатилмоқда. Бундан ташқари бу ерга узатилаётган сув босими керагидан анча паст. Ана шу жойларда иссиқлик таъминотини яхшилаш мақсадида «Ташинжстрой» тресги капитал қурилиш режасига 7-иссиқлик марказидан уйсозлик комбинати уй-жой даҳасигача иссиқлик қувури ётқизишни шу йилда тугаллаш топшириғи киритилди.

— Муштарийларимиздан Т. П. Шевченко, А. П. Чайдукова нима учун капитал таъмирлаш давомида барча хонадонларга бир хилда эътибор берилмайди, деб сўраганлар.

— Режалаштирилган уйларда капитал таъмирлаш ўтказиш учун 404 миллион сўм маблағ керак. Бироқ шаҳар уй-жой бошқармасига бу йил учун 43 миллион сўм ажратилди. У асосан қарзларни қоплашга сарф этилади. Шу сабабли капитал таъмирлаш пайтида асосан муҳандислик иншоотлари — иссиқ ва совуқ сув таъминоти, иситиш қувурлари алмаштирилади. Тошкент шаҳар ижроия комитетининг 1988 йил 1 апрелидаги қарорига мувофиқ квартираларнинг ичини таъмирлаш ҳуқуқига Улуғ Ватан уруши ногиронлари ҳамда улар каби имтиёзларга эга бўлганлар, кам таъминланган оилалар эгадир. Шевченко ва Чайдуковалар бундай имтиёзларга эга эмаслар.

— Кўпгина тошкентликлар учун уй-жой шароитларини яхшилаш энг ўткир муаммолигича қолмоқда. Анча кишилар нураб кетган уйларда яшаётганлиги сир эмас. Айни пайтда эса бўшаган хонадонлар ўз вақтида навбатда турганларга берилмайди. Жуковский кўчаси, 4-уйда яшовчи Б. К. Челфес, М. Л. Меляева ўз мактубларида бунинг сабаби нимада, деб сўраганлар.

— Тошкент шаҳрини таъмирлаш дастурига 50—60-йилларда қурилган етти балли зилзилага бардош берадиган уй-жойлар киритилган. Барак хилидаги иморатларни таъмирлаш иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқ эмас. М. Л. Меляева ана шундай иморатлардан бирида яшар экан.

Жуковский кўчасидаги 4-уй ҳам нураб кетган иморатлар рўйхатига киритилган. Аммо шу йилнинг ўзида бу ерда 14 хонадонда истиқомат қиладиган аҳолини бошқа уйларга кўчириш имконияти йўқ.

Хорижга кетаётганлар бўшатиб берган квартиралар уй-жой муаммосини ҳал этишнинг муайян имкониятидир, албатта. Шаҳар уй-жой бошқармаси бўш қолган хонадонларни аниқлаш бўйича мунтазам текширишлар ўтказиб туради. Уларнинг рўйхати навбатда турганларга тақсимланиши учун район ҳокимликларига тақдим қилинмоқда.

Афсуски, уй-жойларнинг ёмон аҳволга тушиб қолишига баъзан аҳолининг ўзи ҳам сабабчидир. Масалан ёғингарчилик пайтида А. Д. Шиндрик хонадонидан чакка ўтар экан. Бунинг сабаби текшириб кўрилганда қўшниси ўз хоҳишича антенна ўрнатаман, деб томни тешиб қўйган экан. Қўшнилари ўз хоҳишларича қўшимча иситиш асбобларини ўрнатганликлари сабабли А. Р. Фаткалисламова (Чилонзор, 12-даҳа, 32-уй) хонадони ёмон иситилаётган экан. Бу ҳоллар юзасидан тегишли чоралар кўрилди. Таассуфки, сўнгги пайтда хонадонларни ўз хоҳишларича қайта жиҳозлаш, уй-жойлар ташқи кўринишларини ёмон аҳволга келтириш ҳоллари кўпроқ учраяпти. Шу муносабат билан ҳозирги пайтда Ўзбекистон Республикаси қонунларига уй-жойларда яшовчиларнинг уй-жой фондини сақлаш учун масъулиятни кучайтиришга қаратилган ўзгартишлар киритиш таклифлари тайёрланяпти.

Гараж муаммоси ҳақида ҳам икки оғиз сўз. Шахсий транспорт воситалари йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Кўпгина даҳаларда бўш майдонларга металл гаражлар қалаштириб ташланган. Улар бу жойлар ҳуснига доғ бўлиб қолмасдан, аҳолига кўпдан-кўп ноқулайликлар туғдиряпти. Уй атрофларини ўз хоҳишларича ўраб олиб, «томорқа»га айлантириш ҳам ана шундай нохуш манзарани пайдо қилмоқда.

Гараж муаммосини ҳал этиш учун бу металл қутиларни режа асосида олиб ташлаш, машиналар учун очиқ туриш жойлари, ер ости ва устида ширкат гаражлари қурилиши кўзда тутилган. Тилга олинган иккинчи муаммони ҳал этиш учун эса умумий куч-ғайрат сарфлаш, жамоатчилик таъсирини кучайтириш керак. Ўрни келганда ана шу ўзига хос «томорқа» талашиш туфайли қўшнилар ўртасида можаролар рўй бераётганлигини айтмай бўлмайди. Бу ҳақда О. М. Черникова ҳам ёзиб юборибди.

Хулоса қилиб айтганда, уй-жой-коммунал хўжалиги ва энергетика мажмуи муайян даражада шаҳар хўжалигининг қон томирларидир. Уларнинг ходимлари бу қон томирлари бир маромда уриши учун ҳаракат қилмоқдалар.

Шаҳар ҳокимлиги раҳбарияти, жумладан, бизнинг мажмуамиз ходимлари ўз корхона ва ташкилотлари ишини янада яхшилаш юзасидан амалий тадбирлар белгилаб, уларнинг ижросини назорат қилиб бормоқдалар. Районларда мунтазам равишда ўтказиб турилаётган сайёр кенгашлар ҳам бунга ёрдам беряпти. Жойлардаги ходимларга ёрдам бериш мақсадида бу кенгашларда шаҳар хизматларининг раҳбарлари ҳам иштирок этадилар.

Биз аҳоли билан доим мулоқотда бўлиш, улар талаб ва эҳтиёжлари, таклиф ва мулоҳазаларини ўрганиш мақсадида фуқароларни шахсий масалалар бўйича қабулларни ташкил этяпмиз. Улар саволларига оммавий ахборот воситалари орқали жавоблар берилади. Хуллас, ҳар бир аҳолининг мурожаати юзасидан амалий чора кўрилиши учун интиламиз.

Ушбу мулоқотда мажмуамизни моддий-техника воситалари билан таъминлаш муаммоси хусусида атайин кўп гапирмадим. Ҳолбуки, бу энг ўткир муаммодир. Аммо ҳозир уни ҳал қилиш учун таъсирчан чоралар кўряпмиз. Бунда таркиб топаётган бозор муносабатларидан ҳам фойдаланишга ҳаракат қиламиз.

Бизга мурожаат этган «Оқшом»нинг барча муштарийларига эса миннатдорчилигимизни изҳор этамиз.

Меҳнат жамоаларида

ҲУРМАТ ҚОЗОНАЁТГАНЛАР

«МАЛИКА» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг устки трикотаж ишлаб чиқариш фабрикаси тўқув бўлинмасининг илғор тўқувчиси Ҳурматой Рустамова 17 йилдирки эл хизматида. 1975 йил мактаб қучоғидан чиқиб келган қизалоқ, ҳозирги кунда ўзи бошқараётган тўла қувватли тўқув дастгоҳларини биринчи бор кўрганида ҳайратга тушгани ҳеч кимга сир эмас. Лекин Ҳурматой ўз интилиши ҳамда иродасининг кучлилиги билан бу дастгоҳларни тез орада ўзлаштириб олишга муваффақ бўлди. Ишга келган кунидаёқ уни устози Қумри опа Нуъмоновага бириктириб қўйдилар. Ўз устозини ҳақиқий дўст деб билган Ҳурматой унинг ўгитларини, панд-насиҳатларини бажонидил қабул қилди. Бора-бора «КЭЛК-6» ҳамда «МЭТО-16» тўқув дастгоҳларини моҳирлик билан бошқара бошлади. Ана шундан сўнг уста тикувчилар сафидан ўрин олди. Белгиланган ойлик режаларини вақтида, сифатли бажариб, жамоа орасида янада обрў-эътибор орттиришга эриша бошлади. Ҳурматойнинг турмуш ўртоғи Абдуҳамид Рустамов ҳам 1972 йилдан бери шу жамоанинг аъзоси. Корхонада нур таратувчи бўлиб меҳнат қиладилар. Ҳаёт қийинчиликларини бирга енгиб, уч фарзандни жамият учун фойдали инсон қилиб етиштиришда бу оилавий сулола астойдил қайғурмоқда.

— Фарзандларимиз катта бўлиб қолишди, — дея гап бошлади биз билан суҳбатда Ҳурматой опа. — Болаларни оёққа турғазишдаги қийинчиликларни турмуш ўртоғим баб-баравар зиммаларига олдилар. Болалар ёш пайтида биз доим қарама-қарши сменада ишладик. Қийинчиликлар бирмунча ортда қолди. Турмуш ўртоғим жамоат ишларида ҳам фаол қатнашдилар. Айни вақтда касаба уюшмаси раисининг ўринбосари вазифасини ҳам бажарадилар.

Ҳа, оилавий аҳиллик, тинч-тотувлик ўзбек миллатига хос фазилатдир. Ахир аҳиллик бор жойда барака бўлади, деб бизнинг ота-боболаримиз бежиз айтишмаган. 16 йилдан бери ҳаётнинг қувонч ва ташвишларини бирга баҳам кўриб яшаётган бу оилага бундан кейин ҳам тотувлик тилаймиз.

Фабрикага қадам ранжида қилмай туриб йўл-йўлакай шаҳар дўконларига ҳам кўз ташлаб ўтгандим. Шунда уларнинг бирида одамлар нимагадир навбатга туришган экан. Бефарқ ўтиб кетолмадим. Не кўз билан кўрайки корхонанинг шу фабрикасида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар: аёллар жемпери ва болалар костюми экан. Кўриб кўзим қувониб кетди. Бу маҳсулотлар устки трикотаж ишлаб чиқариш фабрикасидаги асосий бўлимда, яъни «Юқори сифатли маҳсулот тайёрлаб чиқарадиган оқим»да тикилишини унинг ёрлиқларига қараб билиб олгандим. Ҳурматой опа билан суҳбатимиз якунлангач мен айнан шу оқим ишчилари билан дардлашишга ошиқдим.

Бўлимда 35 нафар ишчи меҳнат қилади. Улар асосан аёллар жемперлари, болалар костюмлари, свитерлар тикишади. Бўлим бошлиғи Муфаррах Содиқова тадбиркор, чечан аёллардан ҳисобланади. Ишни жуда яхши ташкил этган. Бригада бошлиғи Манзура Икромова нафақат ишларнинг сифатини кузатиш, балки керак бўлса ўзлари ҳам ҳамма вазифаларни бажариб кетаверадилар. Ишдан ишни фарқ қилмайдиган раҳбар ҳам, ишчилар ҳам ўта масъулиятли бўлганликлари учун ҳам сифат даражаси жуда юқори. Тикилаётган маҳсулотларнинг янада сифатли бўлишига барча бош-қош. Айниқса бичувчи Мамлакат Раҳматуллаева, тикувчи Любовь Личаева. Мукаррам Аминова ҳамда бичувчи, меҳнат фахрийси Жаннат Олимоваларнинг ҳиссаси жуда катта.

Кўп йилдан буён меҳнат қилаётган ишчиларнинг барчаси янги ишга келаётган ёшлар билан ҳам алоҳида шуғулланишади. Уларга аввало бичиш-тикиш сирларини ўргатадилар, иш шароити билан тўлиқ таништириб, кези келганда оналик маслаҳатларини ҳам аяшмайди. Шунинг учун ҳам маҳсулотлар ҳамиша юқори сортларда қабул қилинади.

— Иш билан тарбия бир меъёрда бўлиши керак, — дейди бўлим бошлиғи Муфаррах опа. — Негаки мактаб ёшидан чиққан қизларнинг тарбияси турлича. Улар турли мактаб ва оилаларда тарбия кўришган. Бизда эса ҳамма бир хил бўлиши лозим. Аввало ишда интизом ва тартиб бўлса, қолган бошқа ишларнинг ҳаммаси бўлаверади. Ишхонамиз иккинчи оиламиз дея олишга тўла ҳуқуқлидирман. Бу ерда меҳнат қилаётганларнинг тўйи бўлсин, азаси бўлсин ҳаммасини бирга баҳам кўрамиз. Инсон бошида ҳар қандай иш ва ташвиш бўлиши мумкин. Ҳавас қилса арзигулик қизларимиздан Муҳайё Абдуллаева, Илмира Ғаимбердиева ва Заҳро Халтаеваларни фахр билан тилга оламан. Уларга биргина мен эмас, бутун жамоамиз ҳурмат билан қараймиз. Чунки улар ҳам катталарни эъзозлаб қўйишадида.

Фабрика ҳажман кичик бўлсада, халқ учун етказиб бераётган маҳсулотлари эътиборли. Улар ойлик режаларини 120-125 фоизга бажаришмоқда. Шу кунларда ишчиларнинг олаётган ўртача маошлари 950-1000 сўмни ташкил этаётир.

Мунаввар БОСИТХОНОВА.

Татьяна Курцнинг Ўрта Осиё электр аппаратлари илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилаётганига энди бир йилдан ошди. Шунга қарамасдан у электр ускуналарини йиғиб монтаж қилишни яхши ўзлаштириб олди.

Рустам Шарипов сурати.

МАҲАЛЛАЛАРГА АЙЛАНТИРИЛДИ

КЕЙИНГИ пайтда Чилонзор район маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгаши аъзолари маҳаллаларда миллий қадриятларимизни эъзозлаш ва янгича урф-одатларни ҳаётга тадбиқ этиш ишига салмоқли ҳисса қўшмоқдалар.

— Илгари кўп қаватли уйларда истиқомат қилувчи ўзбек оилалари маҳаллаларда бўлаётган йиғинлар ва тўй-маъракалардан ўзларини четга олиб юрардилар, — дейди кенгаш шўъбаси мудири Шуҳрат Аҳмедов. — Бунга чек қўйиш ва маҳаллалар билан яхши қўшничилик алоқаларини мустаҳкамлаш мақсадида 24 та даҳани райижроком қарорига биноан маҳаллага айлантирдик. Шундай қилиб, эндиликда маҳаллаларимиз сони 44 тага етди.

Исмат ЗАРИПОВ.

Минг бир касб

ҚАЛБ ҚЎРИ МУЖАССАМ

МУНИРА Икромова ёшлигидаёқ тикувчилик ишига қизиқиб юрарди. Айниқса у янги келин тушган уйларнинг деворига осиб қўйиладиган миллий услубда тикилган сўзанаю палакларни кўриб ҳайратга тушарди. Унда қўли гул чеварларнинг ниҳоятда гўзал, санъаткорона меҳнатлари акс этиб турарди.

Орзу йўлдош бўлиб у ўрта мактабни муваффақиятли тугатиши биланоқ шаҳримиздаги «Шарқ гули» бадиий буюмлар фабрикасига ишга келди. Лекин «Бу мураккаб ишлар менинг ҳам қўлимдан келармикан», деган ҳадик уни ҳеч тинчлантирмасди. Чунки касб ўрганиш учун фақат иштиёқнинг ўзи етмайди-да. Бироқ уни ўз касбининг устаси Нодира Парпибоевага шогирдликка топширганлари бу шубҳаларга ўрин қолмади. Нимага деганда Нодира опа ўз шогирдларига қунт билан ҳунар ўргатар эди. Шунинг билан жуда талабчан эди.

Мунира попоп тикиш сирларини ана шу устозидан ўрганди. Бичиш-тикишнинг кўплаб жараёнларини тезда ўзлаштириб олди. Тез орада жамоада кўзга ташланди. Бир вақтлар орзу қилган палакни энди унинг ўзи бемалол тика бошлади. Хуллас бир-икки йил ичида моҳир ишчига айланди. Буни унинг касбдошлари ҳам таъкидлашади. Масалан шу корхонада ишлайдиган тикувчи Гулчеҳра Исломова шундай дейди:

— Мана, Муниранинг бирлашмада ишлаганига 18 йил бўлиб қолибди. У шу йиллар ичида режа ва топшириқларини доимо ортиғи билан бажариб келади. Мана бу сержило сўзанаю палакларга бир назар ташланг-а! Уларнинг ҳар бирида бирлашманинг қўли гул попопчилари, хусусан Муниранинг қалб қўри, меҳри, кўз нури мужассам.

— Бизнинг яхши ишлашимизга бирлашмада ишчилар учун яратилган шарт-шароитлар ҳам ўз таъсирини ўтказмоқда, — дейди унинг ўзи. — Намунали жиҳозланган дам олиш хоналари ҳамма ишчилар учун хизмат кўрсатмоқда. Ошхона, дўкон, сартарошхонаю, новвойхона, қўйингчи аёлларимизга маиший хизматлардан тортиб, кундалик рўзғор учун зарур бўлган маҳсулотларни харид қилиш учун шароитлар муҳайё.

Жамоатчилик орасида ҳурмат қозонган бу илғор ишчи бир неча марта мақтов ёрлиқлари билан мукофотланган. У фақат ишда бошқаларга ўрнак бўлиб қолмай, оилада ҳам ҳурмати каттадир. У уч фарзанднинг онаси. Қайнонаси Меҳринисо ая билан жуда иноқ. Сабаби унинг ҳурматини жойига қўяди. Уйи ҳамиша саранжом-саришта.

Дарҳақиқат, «Шарқ гули» бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмаси Мунирага ўхшаган қўли гул аёллар туфайли ҳозирги бозор иқтисодиётининг қийинчиликларига қарамай режаларини ҳар доим ошириб бажармоқда. Ўтган икки ойда корхона 25 миллион 958 минг сўм ўрнига 29 миллион 521 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарганлиги фикримизнинг далилидир. Агар корхонада 400 турдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқарилаётган ҳамда уларнинг 42 фоизи янгиланган буюм эканлигини ҳисобга олсак, бунга янада кўпроқ ишонч ҳосил қиламиз.

Насиба АБДУЛЛАЕВА.

** Бугун — Жаҳон саломатлик куни*

Жаҳон Соғлиқни сақлаш ташкилотининг қарорига кўра ҳар йил 7 апрель Жаҳон саломатлик куни деб эълон қилинган. Бу йилги тадбир «Юрак уриши — соғлиқ мароми» шиори остида ўтади. Шуни эътиборга олиб, навбатдаги «Сиҳат-саломатлик» саҳифасида ёритиладиган мақолалар туркумини инфаркт, ишемия, ҳафақон каби юрак хасталикларига бағишладик. У Тошкент шаҳар Саломатлик маркази томонидан уюштирилган.

МАЪНАВИЙ СОҒЛОМЛИК УЧУН

МАЪЛУМКИ, сўнгги йиллар давомида барча касалликлар орасида юрак ва қон-томир хасталиклари аҳоли ўртасида кенг тарқалмоқда. Бу эса кишиларнинг ишга қобилиятсиз, баъзан эса ногирон бўлиши, шунингдек аҳоли ўртасида ўлим сони ортиб боришига олиб келмоқда. Демак, юрак ва қон томир хасталиклари нафақат тиббиёт, балки катта бир ижтимоий муаммо ҳамдир. Айниқса бу касалликларнинг охирги ўн йилликда ёшлар ўртасида кўпроқ учраши муҳокама қилинаётган муаммонинг яна ҳам долзарблигидан далолат беради.

Жаҳон Соғлиқни сақлаш ташкилоти ўтказган текширишлар шуни кўрсатдики, юрак ва қон-томир хасталиклари асосан юқори тараққий этган давлатларда кўп тарқалган. Лекин, шуни қайд этиш керакки, шундай давлатлардан бири бўлмиш Япония бу касаллик бўйича жаҳонда энг охирги ўринда туради.

Юрак-ишемия ва бошқа хасталиклар турлича тарқалишининг асосий сабаблари ижтимоий сабаблар, яъни одамларнинг турмуш ва иш шароитлари, уларнинг ҳаёт тарзи, атроф-муҳит ва бошқалардир. Статистик маълумотлар шуни кўрсатадики, бундай касалликлар айниқса ақлий меҳнат билан шуғулланган кишиларда кўп учрайди. Бу эса ўз навбатида ҳар бир жамиятнинг ижтимоий шароитларига, жумладан одамларнинг хоҳ уйда, хоҳ ишда ёки кўчада, жамоат транспортида бўлсин, уларнинг ўзаро муносабатларига боғлиқ. Жамият қанчалик маънавий соғлом бўлса одамларда юрак ва қон-томир касалликлари шунчалик кам бўлади.

Бу касалликларнинг камайишида ўз вақтида дам олишнинг аҳамияти жуда каттадир. Касалликни даволашдан кўра унинг олдини олиш осонроқ. Шуни назарда тутган ҳолда хасталанишдан олдинги профилактика ишлари яхши йўлга қўйилиши керак. Корхоналарда дам олиш хоналарини ташкил қилиш мақсадга мувофиқ.

Республикамиз даволаш ва дам олиш масканларига жуда бой. Шу жумладан, бизда илмий асосда, дориларсиз. анъанавий шарқ усуллари билан юрак, қон-томир ва бошқа касалликларни даволаш, беморлар саломатлигини тиклаш кенг йўлга қўйилган. Шифобахш ўтлардан, игна, лазер, магнит, қуёш нури ва шу каби усуллардан фойдаланган ҳолда касалликнинг олдини олиш ва унинг асоратларини йўқотишда катта натижаларга эришилмоқда.

Шуҳрат РАҲИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг саломатликни қайта тиклаш ва физиотерапия илмгоҳи директорининг ўринбосари, тиббиёт фанлари номзоди.

ТЎСАТДАН РЎЙ БЕРАДИ

МИОКАРД инфаркти тўсатдан рўй берадиган оғир хасталик бўлиб, бунда юрак мускулининг бир ёки бир қанча қисми нобуд бўлади, юрак фаолияти издан чиқади. У кўпроқ 40—60 яшар эркакларда учрайди.

Миокард инфаркти одатда атеросклероздан зарарланган артериялар — юракни қон билан таъминловчи томирлар тешигининг торайиши, томирлардан бирининг тромб билан бекилиб қолиши натижасида шу томирлардан қон қисман ёки бутунлай ўтмай қолади.

Қон ивишининг бузилиши эса тромб ҳосил бўлишига олиб келади.

Қон босимининг ошиши, қандли диабет, семизлик, асабийлашиш, шикастланиш, чекиш, жисмоний ва руҳий толиқиш натижасида миокард инфаркти келиб чиқиши мумкин.

Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, ишга машинада бориб келадиган, зинапоя қолиб лифтлардан фойдаланадиган, соатлаб «ойнаи жаҳон» қаршисида ўтирадиган одамларда эртами-кечми юрак ишемик касаллиги ҳуруж қилиб қолиши мумкин.

Гуржистондаги узоқ умр кўрувчи қариялар турмуш тарзи ўрганилганда уларнинг ҳаёти доимий меҳнат билан боғланганлиги қайд этилган.

Ишемик касаллигига дучор бўлмаслик учун семиришдан сақланиш керак. Тўғри овқатланишга, ширинликларни, ёғли ва ундан тайёрланган нон маҳсулотларини меъёрида истеъмол қилишга одатланиш лозим.

Спиртли ичимликларни кўп истеъмол қилиш ҳам семиришга олиб келади. Бинобарин, улар катта калорияга ва иштаҳа очиш хусусиятига эга.

Ёғ қатлами кўпайган сари қон томирлари кўп ҳаракат қилиши керак бўлади. Бу эса юракка ортиқча юк ҳисобланади. Диафрагма кўтарилади, кўкрак қафасининг ҳаракати қисқаради, юрак горизонтал ҳолатда жойлашиб, фаолияти қийинлашади.

Овқатланганда углеводлар, крахмал ва ширинликлар меъёридан ортиқ истеъмол қилинса, ошқозон ости бези инсулинни кўп ишлаб чиқаради. Инсулин, ўз навбатида, углеводларнинг ёғга айланишини тезлаштиради.

Юқоридаги фикримни тасдиқлаш учун бир мисол келтирмоқчиман. Навбатчилик вақтида беморларни кечки назоратдан ўтказгани палаталардан бирига кирдим. Икки кишилик палатада даволанаётган беморлар шундай ажойиб дастурхон тайёрлашибдики, столдаги косаларда ёғлиқ гўштли палов, ичига думба солинган нон турибди. Беморлардан бири учинчи марта миокард инфаркти, иккинчиси эса юрак сиқилиши дарди билан даволанаётган эди. Бу ҳолни кўриб, уларни дарҳол огоҳлантирдим-да, ҳўл мевалар, сут маҳсулотлари, буғда пиширилган қайнатилган ёғсиз гўшт тановул қилиш лозимлигини тушунтирдим.

Миокард инфаркти касалига чалинмаслик учун меъёрида овқатланиш, жисмоний фаолиятни кучайтириш, вақти-вақти билан дам олиш, чекишга ўрганмаслик, спиртли ичимликларга ружу қўймаслик, асабни зўриқтирмаслик даркор.

Дилором ЮСУПОВА,
Тошкент шаҳар шифокорлар малакасини ошириш илмгоҳи анестезиология ва реаниматология кафедрасининг клиник ординатори.

** Беозор даволар*

АСАБГА МАЛҲАМ

Хафақон хасталиги исканжасида азоб чекаётганларнинг сони жуда кўп. Чунки асаб тизимларининг «нозик тори»ни беҳуда чертаётган воситаларни санаб интиҳосига етиш қийин. Булар ҳозирда барчага аён бўлган турмуш қийинчиликлари, дилга озор берувчи тасодифлар, руҳан эзилиш, кўнгилга оғир ботадиган сўз, ҳодиса ва кечинмалар, фавқулодда содир бўладиган фожиалар, қўйингки, барча асаббузарликлар зарбаси қон босимининг ошишига олиб келувчи нохуш омиллар ҳисобланади.

Биз қуйида хафақонни даволаш жараёнида мутлоқ беозор ҳисобланадиган, бироқ ижобий тарафлари синалган шифобахш хусусиятга эга табиат неъматлари ҳақида маълумот берамиз.

Лимонўт. Ўлкамизда ўсувчи юзларча хосиятли гиёҳлар орасида бу ўт ўзининг шифобахш хусусиятлари, айниқса хафақонга эмлик қилиши билан ажралиб туради. Лимонўтдан тадбиркорлик билан фойдаланиладиган бўлса, у хафақонга даво бўлибгина қолмай, балки бошқа хасталикларга ҳам эмлик қилади. Жумладан у асабни тинчлантиради, юрак ўйноғига хотима бериб, иштаҳани очади.

Айни баҳор дамлари лимонўтнинг мурғак кўкатларидан, шунингдек бошқа хил гиёҳлар (қўзиқулоқ, йўнғичқа, гулқоқи, исмалоқ, ялпиз, шунингдек қарафс, крафш, кўкпиёз, швит каби) билан муштарак ҳолда кўкатли чучвара, кўксомса тайёрлаб истеъмол этилиши мумкин. Булардан ташқари, ундан доривор дамлама тайёрлаб, истеъмол қилиш фойдадан ҳоли бўлмайди.

Қарафс. Ўзбек пазандачилигида кенг ишлатиладиган ошкўклардан бири қарафсдир. Уни биз баъзан сельдерей деб атаймиз.

Қарафс аъзоларда кечувчи модда алмашинув жараёнига ижобий таъсир кўрсатади, иштаҳа очади, асаб тизимларини мустаҳкамлаш хусусиятига эга. Неъмат таркибидаги калий одамнинг юрак-қон томир тизимларига ижобий таъсир кўрсатса, магний асабга фойдали, темир эса қон «туғдирувчи» омил ҳисобланади. Қарафс ёши улуғ кишилар аъзоларида туз-сув мутаносиблигини яхшилайди, бемаврид семиришдан асрайди. Шу боисдан ҳам қарафсни ошкўк сифатида, сабзавот кўринишида истеъмол қилиш кони фойда.

Жағ-жағ. Жағ-жағ қон босимини тушириб, ичак фаолиятини уйғунлаштиради. Шунингдек уни меъда, ўпка, бурундан қон кетганида дамлама сифатида ичиш мумкин. Халқ табобати амалиётида жағ-жағ ўт-сафро, пешоб ҳайдовчи, яра-жароҳатда эт олдирувчи дори сифатида ҳам тавсия этилади.

Хафақон хасталигида қон босимини туширувчи беозор доривор нематларга пўртаҳол, лимон, мандарин каби цитрус меваларни ҳам мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Халқ табобатида пўртаҳол мевасини ошқозон-ичак йўли хасталикларини даволашда, силла қуришида, иштаҳа уйғотиш воситаси сифатида тавсия этилган. Пўртаҳол мевалари ёки ундан олинган шарбат ҳаётбахш дармондориларга нисбатан чанқоқликни қондиради.

Хафақонга таскин берувчи омилларга, шунингдек лавлаги шарбатини тоза асал билан аралаштирилган ҳолда истеъмол этилишини кўрсатиш мумкин. Тоғолча, олхўри, чилонжийда мевалари, шунингдек кийикўт дамламаси, кўк чойларни ичиш, кундалик ҳаётда кўпроқ сабзавот ва мевалардан фойдаланиш ҳам хафақон касаллигига даво бўлувчи содда, бироқ синалган халқ табобати амалларидан ҳисобланади.

Маннон НАБИЕВ,
доришунос.

СЎРАНГ, ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Саломатлик учун нохуш ҳисобланувчи кунларда киши қандай чора кўриши керак!

— Бир кун олдин ёки ўша куни эрталаб қон босимини албатта ўлчаш керак. Агар босим кўтарилган бўлса, доридан бироз оширилган миқдорда ичиш лозим. Дорини қанча миқдорда оширишни шифокор айтиб беради. Шундай кунларда жисмоний ва руҳий таъсир кучларини камайтиришга ҳаракат қилинг. Кўпроқ дам олиш, тоза ҳавода сайр қилиш керак.

●

Гипертоник беморлар учун қандай таомлар фойдали, қандайларидан сақланиш керак!

— Биринчи навбатда тузланган балиқ, бодринг ёки помидор ва бошқалардан воз кечмоқ зарур. Қолган овқатларнинг тузини паст қилиб истеъмол қилса бўлади. Ҳайвон ёғлари холестеринга бой бўлганлиги сабабли ундан ҳам иложи борича сақланиш керак.

Кўпроқ сабзавот, кўкатлар, ҳўл мевалардан истеъмол қилиш тавсия этилади.

●

Гипертоник беморлар учун жисмоний меҳнат салбий таъсир кўрсатмайдими!

— Аксинча, бемор учун жисмоний меҳнат фойдали ҳисобланади. Лекин у қон босими юқори ёки кризис жараёнида зарарлидир. Жисмоний меҳнат уларни умумий ҳолати, меҳнат қобилияти даражасига қараб тавсия этилади. Гипертоник беморлар учун қулай машғулотлардан асосийси пиёда юриш ҳисобланади. Улар 15 ёки 20 минут давомида бир хил йўл босишлари керак.

●

Артериал қон босимининг кўрсаткич даражасига қараб ҳар бир бемор ўзи учун дори танлаши мумкинми!

— Бундай қилиш мумкин эмас. Бу вазифани фақат шифокор бажариши лозим. Шифокор дориларни фармакологик таъсир хусусиятларини билган ҳолда беморнинг умумий ҳолатини назарга олиб тавсия этади.

Аждодларимиз билмаган дард

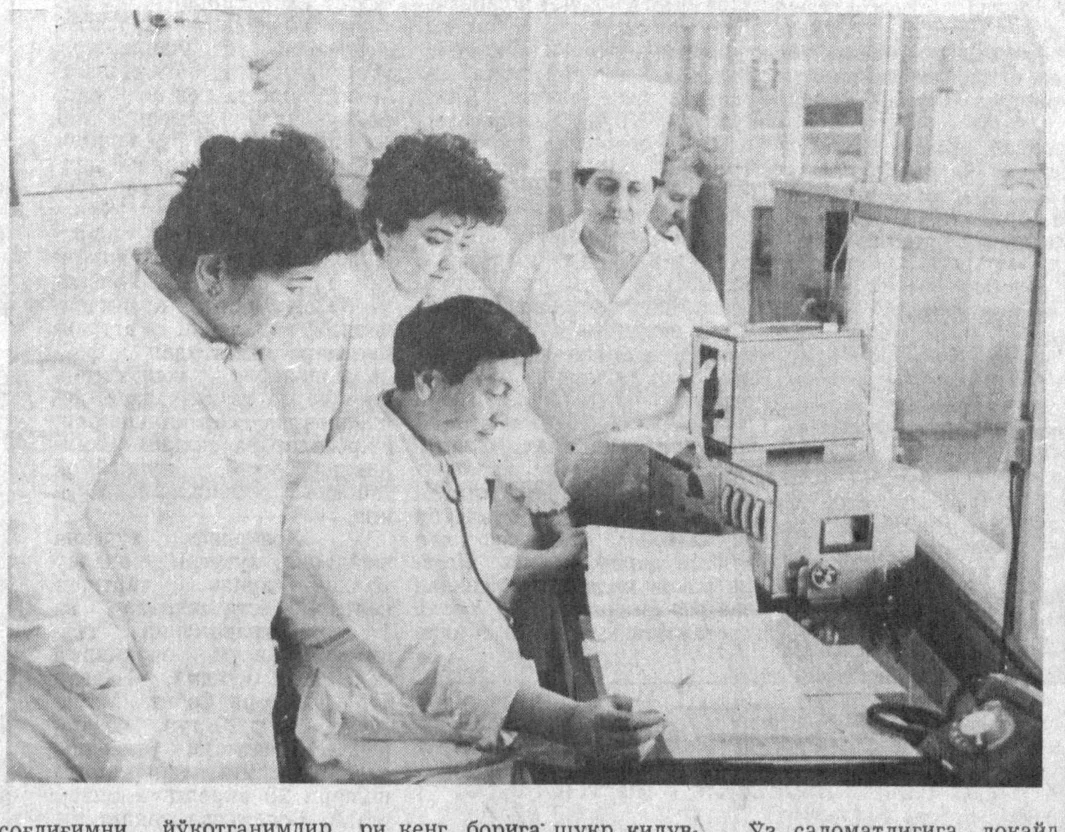

ИНФАРКТ билан асосан 50 ёшдан ошган кишилар хасталаниши барчага маълум. Бу касаллик ҳамшаҳарларимиз соғлиғига қанчалик хуруж қилаётганини билиш мақсадида пойтахтимиздаги 15-шаҳар клиник касалхонасида бўлдик.

— Ҳозирги пайтда ҳамшаҳарларимиз орасида инфаркт билан хасталаниш ўтган йилга нисбатан тахминан 15 фоизга кўпайибгина қолмай бирмунча ёшариб ҳам бормоқда, — деди кардиология бўлими мудири Шуҳрат Азизов.— У билан асосан ақли кўп, аммо жисмоний кам меҳнат қиладиганлар хасталанишмоқда. Чунки ақлий оғир меҳнат қилган кишиларда (олимлар, ўқитувчилар, журналистлар, ёзувчилар) асосий куч юракка тушади, жисмоний кам ҳаракат қилиш натижасида эса юрак атрофига ёғлар йиғилади, унга оғриқ бера бошлайди. Аммо инфарктнинг бошқа келиб чиқиш сабаблари анчагина эканлигини таъкидлаш зарур.

Шуҳрат Азизов 8 йил шаҳар бош кардиологи лавозимида ишлаган. Ҳамшаҳарларимизнинг инфаркт билан оғриши сабабларини пухта билади. У билан бўлим палаталарини айланиб беморлар билан суҳбатлашдик.

С. Ф. Ёши 22 да.

— Мен умумий овқатланиш бошқармасига қарашли ўқув ишлаб чиқариш комбинатида ўқитувчилик қиламан. Бу ерга келишимга сабаб ишимдаги асаббузарлик, руҳан сиқилиш натижасида соғлиғимни йўқотганимдир. Бундан ташқари ўзим ҳам бироз жиззакироқман.

К. А. Ёши 31 да. Инфаркт билан учинчи марта оғриши.

— Касбим токарлик. Жисмоний зўриқиб ишлаш натижасида бу касалликка мубтало бўлдим. Аммо бунга ўз вақтида унчалик эътибор қилмай аввалгидай яшайвердим: тамаки, спиртли ичимликлар, ёғли овқатлардан қайтмадим. Яшириб нима қилдим, маишатни яхши кўраман. Оқибатда хасталик яна икки марта қайталади.

Кексаларнинг сўзига қараганда, қадимда ҳеч ким бундай касалликка чалинмаган экан. Дарҳақиқат, ота-боболаримиз ҳам биз турган заминда яшашган, рўзғор тебратишган. Аммо улар бағри кенг, борига шукр қилувчи, батартиб инсонлар бўлишган. Уларни замондошларимизга қиёслайдиган бўлсак, инфарктни келтириб чиқарадиган учта асосий сабаб маълум бўлади. Булар: жиззакилик, бетартиб ҳаёт кечириш ва меъёрни билмаслик.

Шуҳрат Азизовичнинг айтишича, аёлларга нисбатан эркаклар инфаркт домига кўпроқ тушади. Чунки эркак оила тебратувчи ҳисобланиб, рўзғорнинг асосий юки унинг елкасидадир. Ҳозирги вақтинчалик иқтисодий етишмовчилик эса ҳар қандай эркак киши асабларини қақшатмоқда. Ичкиликка ёки тамакига ружу қўйиш ҳам баъзан ана шу жиззакиликдан бошланади

Ўз саломатлигига лоқайд бўлмаган одам тартибли турмуш тарзини йўлга қўймоғи зарур. Акс ҳолда киши кутилмаган тўсиқларга дуч келганда тана аъзолари уни кўтаролмайди ва оғирлик юракка тушади.

Биз юқорида инфакт ёшаряпти, дедик. Лекин тан олишимиз керакки, у ўз-ўзидан ёшармаяпти, балки уни биз ёшартиряпмиз. Аждодларимиз билмаган бундай хасталикни нотўғри турмуш тарзимиз билан ўзимиз келтириб чиқардик, энди уни жамиятимиздан суриб чиқариш ҳам ўз қўлимизда.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

Сиҳат-саломатлик

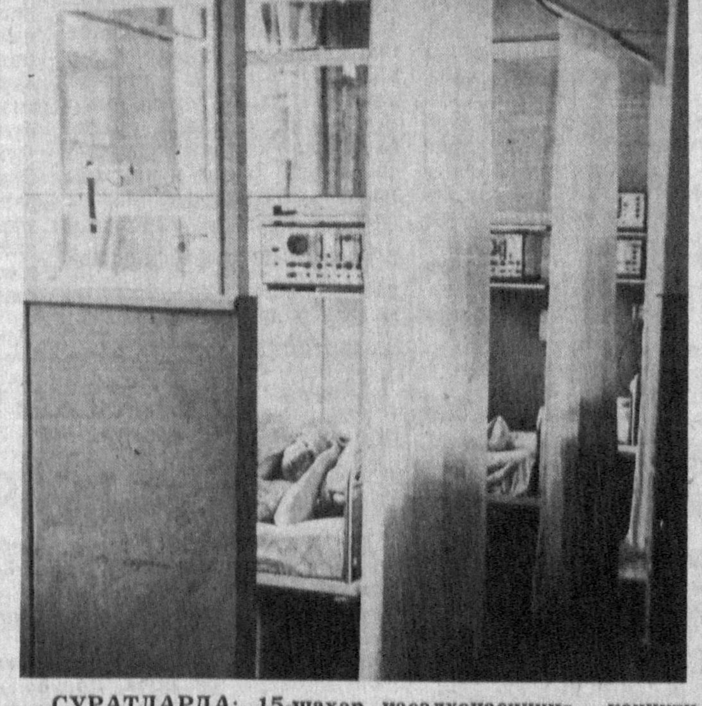

СУРАТЛАРДА: 15-шаҳар касалхонасининг кечиктириб бўлмас кардиология бўлими бошлиғи Шуҳрат Азизов, шифокор Жамила Сатторова, реаниматолог Муҳтарам Исмоилова, катта ҳамшира Екатерина Белан ҳамда кардиолог Юлия Сероуховалар бемор аҳволи хусусида аппаратура хулосасини кўриб чиқишмоқда; беморнинг касаллик тарихини эшитиш пайти; оғир хасталиклар даволанадиган бир кишилик хона.

Андрей Пишненко суратлари.

** Биласизми?*

ТАНАДАГИ ЖАФОКАШ АЪЗО

ʘ Юракда тўртта клапан бўлиб, табиат уларни қоннинг фақат бир томонга ўтишини таъминлайдиган қилиб яратган. Бир кеча-кундузда клапанлар деярли 100 минг марта очилиб-ёпилади.

ʘ Бир кеча-кундуз давомида юрак тахминан 8 соат қисқариш ҳолатида, қолган 16 соат ичида эса ўзини тиклаб олиш имкониятига эга бўлади. Фақат биргина юрак қисқаришида 400 грамм юкни 1 метр баландликка кўтаришга етарли бўлган энергия сарфланади.

ʘ Бир дақиқа давомида, агар одам тинч ҳолатда турса, юрак 4—6 литр қонни ҳайдайди.

ʘ Маълумотларга қараганда ҳар йили ер юзида 2 мингдан ортиқ бола туғма юрак иллати билан дунёга келади. 70 фоиз ҳодисада уларнинг ҳаётини фақат операция сақлаб қолади, холос.

ʘ Юрак касалликлари бўйича жаҳон рекордини Финляндиянинг шимолий районлари маҳкам тутиб турибди. Юрак хуружларининг сони бу ерда 20 ёшдан 64 ёшгача бўлган ҳар мингта эркакка 9,3 ни ташкил қилади.

ʘ Илгари инфарктни бошидан кечирган беморларнинг 26 фоизи 4 ойдан кейин, орадан 12 ой ўтгач 70 фоизи ишга тушиши мумкин эди. Ҳозир эса беморларнинг 70 фоизи 4 ойдан кейин меҳнатга қобилиятли бўлади, йил охирига бориб эса бу рақам 82 фоизга етади.

ʘ 1902 йилда рус жарроҳи А. Кулябко зотилжамдан ўлган боланинг юрагини биринчи марта тирилтирди. Бола вафот этгандан кейин 19 соат ўтгач юраги қайта қисқара бошлади.

ʘ Америкалик тадқиқотчилар Лоуэр ва Шамуэй 1961 йилда бошқа ҳайвон юрагини бир итга кўчириб ўтказдилар. Бу ит уч ҳафта яшаб турди.

Собир БОЗОРБОЕВ тайёрлади.

ЎЗИМИЗНИ ҲАМ ЎЙЛАЙЛИК

ХАФАҚОН хасталиги, яъни гипертония ҳозирги кунда асримизда кенг тарқалган юрак ва қон-томир касалликларидан биридир. Қон босимининг даражаси 140/90 дан юқори бўлса, у кўтарилган ҳисобланади. Хафақон хасталиги турли воқеа-ҳодисаларга тез берилувчан, арзимаган нарсаларга асабийлашадиган, кам ҳаракат қиладиган, ортиқча семириб кетган, аччиқ ва шўр овқатларни кўп истеъмол қиладиган, сурункали равишда спиртли ичимликларни истеъмол қиладиган, тамаки чекадиганларда, шунингдек ирсий мойиллиги, яъни ота-онасининг қон босими юқори бўлган одамларда кўп учрайди. Айниқса бу касаллик онадан болага тез юқади. Ёш ўтиши билан хасталикка мойиллик ортиб боради. Аёлларда бу нарса эркакларга қараганда кечроқ бошланади. Чунки аёл организмида ишлаб чиқарилаётган жинсий гормонлар қон босимини мўътадил ушлаб туриш хусусиятига эгадир. Жинсий гормонлар у ёки бу сабаблар етарли даражада ишлаб чиқарилмаса ёки парчаланиб кетса, қон босими кўтарилиб кетиши мумкин.

Маълумки, кейинги йилларда ҳомиладор бўлишдан сақланиш учун турли хил гормонли контрацептив дорилар кенг қўлланилмоқда. Бундай дорилар аёл организмида ишлаб чиқарилаётган жинсий гормонларнинг тузилишига салбий таъсир кўрсатади. Бу эса, ўз навбатида қон босимининг кўтарилишига олиб келади. Шунинг учун бундай дориларни сурункали қабул қилиш хавфли эканини эсдан чиқармаслик лозим. Шунингдек, ҳайз кўришдан қолган аёлларда ҳайз кўраётган аёлларга қараганда хафақон касаллиги кўп учрайди, чунки уларда жинсий гормонлар жуда кам ишлаб чиқарилади.

Олиб борилган текширишлар натижасида яна шу нарса маълум бўлдики, ҳомиладорлик даврида қон босими кўтарилиб кетган аёллар кейинчалик ҳомиладорлик даври яхши ўтган аёлларга қараганда хафақон хасталигига кўпроқ чалинар эканлар.

Қон босими кўтарилганда кишининг боши қаттиқ оғрийди, қулоқлари шанғиллайди, кўз олдида майда нарсалар учиб юргандек бўлади, лоҳас бўлади, ҳарсиллайди. Баъзан юрак атрофида оғриқ пайдо бўлиб, бу оғриқ чап қўлга ўтиши мумкин. Қон босими жуда юқори бўлганда эса кишининг боши айланиши, қусиши мумкин. Қон босимининг юқори бўлиши ўз навбатида бошқа турли хасталикларнинг ривожланишига олиб келади ва оғир асоратлар қолдиради. Масалан, бундай беморларда бош миядан қон айланишининг бузилиши (инсульт), юракнинг ишемия хасталиги (стенокардия, миокард инфаркти), атеросклероз ва тўсатдан юз берадиган ўлим қон босими кўтарилмайдиганларга қараганда бир неча марта кўпроқ учрайди. Шунинг учун ҳам қон босимининг кўтарилишига мойиллиги борлигини иложи борича тезроқ аниқлаш керак. Бунинг учун ҳеч бўлмаганда йилда бир марта шифокор кўригидан ўтиш лозим. Аёлларимиз давлат ишидан ташқари пайтларда кўпроқ уй-рўзғор юмушлари билан банд бўлиб, ўз саломатликларини тиклашга жуда кам вақт ажратадилар. Хафақон хасталигига учраган аёлларимиз устидан олиб борилган кузатувлар шу нарсани кўрсатадики, уларнинг эллик фоизи ҳеч қачон даволанмаган экан.

Маълумки, хасталик қанчалик тез аниқланса, уни ривожланиб кетишининг олди ҳам шунчалик тез олинади. Шу боис беморлар ўз вақтида шифокор ҳузурига келиб, тегишли муолажаларни қабул қилишлари даркор. Чунончи, қон босими кўтарилган ҳомиладор аёллар дарров шошилинч равишда парҳез тутишлари керак. Агар касаллик буйракда бўлса, уни даволашлари, керак бўлса, қон босимини туширадиган дориларни қилишлари лозим. Ҳайз кўришдан қолган аёллар ҳам ўз вақтида шифокор кўригидан ўтиб туришлари даркор. Умуман, хафақон хасталигига чалинган беморлар ўз вақтида дам олишлари, саккиз соатдан кам ухламасликлари, кўпроқ жисмоний ҳаракат қилишлари, ортиқча вазнни йўқотишлари, тўйиб овқатланмасликлари, аччиқ ва шўр овқатларни ҳамда суюқликни кам истеъмол қилишлари лозим. Ичкилик ичиш ва тамаки чекишдан бутунлай воз кечиш керак.

Азиз аёллар, ўз саломатлигимизга кўпроқ эътибор берайлик. Уни сақлаш учун керакли вақтимизни аямайлик.

Дилбар МУҲАМЕДОВА,
шифокор.

** Ижодий уюшмаларда*

Фаолият тубдан янгиланади

● Маълумки, Ўзбекистон меъморларининг XII қурултойида уюшманинг янги раиси этиб Феруз Мухторович Ашрафий сайланди. Янги раисга бир нечта саволлар билан мурожаат қилдик.

●

— Феруз Мухторович, уюшмага раҳбар этиб сайланганингиздан кейин қилган биринчи ишингиз нима бўлди! Яна ҳам тўғрироғи ишни нимадан бошладингиз!

— Уюшмага раҳбарлик қилаётганимга салкам бир ой бўлди. Хабарингиз бор, қурултойда янги Низом, янги дастур қабул қилинди. Демак, биз ҳам ишимизни тубдан янгилашимиз керак.

Менинг биринчи қилган ишим — уюшманинг иқтисодий аҳволини яхшилаш билан шуғулланиш бўлди. Бу танг аҳвол барча ижодий уюшмаларга тааллуқли эканлиги сир эмас. Ҳозир уюшма ҳисобида маълум миқдорда маблағ мавжуд. Яхши эмасу, ҳар ҳолда яшаса бўлади.

Ахборотингиз учун меъморлар уюшмасига янги аъзоларни қабул қилиш шарт-шароитлари ҳам ўзгарди. Энди сайлаб қўйилган вакиллар кенгаши барча муаммоларни ҳал қилишни ўз зиммасига олди. Жамоатчилик асосида ишлашни хоҳламовчилар дарҳол вакилликдан чақириб олинади.

Меъморлар уюшмасининг биноси авария ҳолатида. Уни мукаммал таъмир қилиш ишлари бошланган. Июнь ойида битиб қолса ажаб эмас. 8—10 миллион пул сарф бўлиши назарда тутиляпти. Қайдан оламиз, билмадим. Ҳар ҳолда ҳомийлар, биз билан биргаликда ишлайдиган ташкилотлар топилиб ёрдам қўлини чўзиб турибди.

Кўрган бўлсангиз биномизнинг атрофида гул, дарахтлар камёб. Биз уюшманинг ҳар бир аъзоси бир тупдан гул эксин деган қарорга келдик. Мингта аъзо бунга амал қилса яхшигина гулзорга эга бўламиз.

Бизни ўйлантираётган яна бир муаммо бу—олинаётган солиқ масаласидир. Ушбу масала Украинада, Беларусда, Россияда ҳал қилинди: ижодий ходимлар солиқлардан батамом озод қилинди. Биз барча ижодий уюшмалар иштирокида муҳтарам Президентимизга хат йўлладик. У ижобий натижа берса керак деган умиддамиз.

— Мустақиллик майдонига ўрнатиладиган Озодлик ёдгорлиги танловининг натижаси нима бўлди! Иккинчи тур ўтказиладими!

— Биринчи тур кутилган натижаларни бермади. Биз танлов ҳайъати билан маслаҳатлашиб, иккинчи тур ўтказмасликка қарор қилдик. Барибир кўзланган мақсадга етолмаймиз. Кучли ижодий жамоа тузиш ниятидамиз. Унга адиблар, рассомлар, маданият ишлари вазирлиги ходимлари, меъморлар аъзо бўладилар. Жамоа Озодлик ёдгорлиги устида ишлайди. Чунки тарихда қоладиган ушбу ёдгорлик шоша-пиша ишлашни тақозо қилмайди. Шошмаслигимиз кераклигини ҳаёт исботлади.

Суҳбатдош Толиб АБДУЛЛАЕВ.

Беғараз эҳсон

Шу кунларда бутун республикамиз вилоятларида хорижий давлатлардан, жумладан Туркия ҳукумати томонидан юборилган, инсонпарварлик ёрдами сифатида келган маҳсулотлар ўз эгаларига тарқатилмоқда. Шунингдек шаҳримиздаги районларнинг аҳолиси ҳам бу неъматлардан бебаҳра қолмаяпти. Куни кеча Бектемир районига ҳам ун, шакар, ёғ, сут, гуруч, консервалардан иборат озиқ-овқат маҳсулотлари келиб тушди. Бу маҳсулотлар асосан кўп болали, кам даромадли оилаларга, уруш ва меҳнат ногиронларига, нафақахўрларга ва ёш ногиронлари бўлган 250 та хонадонга тарқатилди.

Районга, юқорида кўрсатилган инсонпарварлик ёрдами билан бир вақтда шаҳар тинчлик жамғармасидан 80 та терма қўшимча хайрия ёрдами ҳам ажратилди. Унда гўшт, чой, совун ва бошқа турдаги истеъмол маҳсулотлари бор. Булар асосан маҳаллалардаги муҳтож оилаларга тарқатилди.

Муҳиддин БОЗОРОВ.

СУБҲИДАМДА уйингиз яқинидаги маданият ва истироҳат боғида айниқса баҳор фаслида ҳеч сайр қилганмисиз? У ердаги кўм-кўк ўт-ўланлар, турфа хил анвойи гулларнинг хушбўй ҳидидан сармаст бўлиб, у дарахтдан бу дарахтга қўниб хониш қилаётган қушларнинг ёқимли овозини эшитганмисиз? Бўлмаса шаҳримиз боғларини бир кезиб чиқинг-а: айни пайтда дам олиш масканларида янги мавсум очилишига қизғин тараддуд кўрилаётганлигининг шоҳиди бўласиз.

Шаҳар маданият бош бошқармасидан бизга маълум қилишларича, Тошкентдаги барча 16 та боғ 1992 йилдаги фаолиятини расмий равишда 22 апрелдан бошлайди. Шу боисдан бу жойларда олиб борилаётган тайёргарлик ишлари ва режалар билан яқиндан танишиш мақсадида бир неча боғда бўлдик.

Пойтахтимиздаги энг намунали боғлардан бири ҳисобланган Улуғбек боғи дарвозасидан ичкарига киришим билан ўзимни енгил ҳис қила бошладим. Узоқ-узоқлардан эсаётган майин шабада сочларимни ўйноқлаб, димоғимни қитиқлайди. Теварак-атроф саранжом-саришта. Эрта тонг бўлишига қарамай йўлакчалар супуриб-сидирилган. Дам олувчилар волейбол, баскетбол ва теннис ўйнайдиган майдончалар тартибга келтирилган. Йўлакчаларнинг икки четига ўрнатилган бетон тўсиқлар яхшилаб оқланган.

— Сиз кўрганингиздек, ҳамма ишларимиз ҳам рисоладагидек эмас, — деди директор ўринбосари Баҳодир Исроилов. — Ҳали кўп тадбирларни амалга оширишимиз керак. Масалан, ўриндиқлар ва аттракционларнинг бир қисми ҳали бўялмаган. Баъзи кўнгилочар жойларимизни, ёзги саҳналаримизни қайта таъмирлашимиз лозим. Аттракционларнинг кўпчилигини янгиласак фойдадан холи бўлмасдию, лекин маблағ масаласида анча қийналаяпмиз. Бунинг устига ишчиларимиз ҳам етарли эмас. Бунга балки маош (ўртача 400 сўм)нинг озлиги сабаб бўлаётгандир. Лекин шунга қарамай боғ ходимларининг куч-ғайрати билан кўл қирғоғини бетон билан кўтариб, чўмилувчилар учун ажратилган махсус жойларга қум тўкиб, текисладик. Бирикки ҳафта ичида кўл ичини тозалаб, унга сув қуя бошлаймиз. Илгари боғимизга келган нуроний отахонларимиз бир пиёла чой устида қизғин суҳбат қура олмасдилар. Чунки лойиҳачилар боққа чойхона қуришни унутиб қўйгандилар. Ахир чойхонасиз боғ боғми?! Биз кексаларнинг истагини инобатга олиб, яқинда замонавий чойхонани қуриб битказдик. Ҳозирги бозор иқтисодиёти боғларга ҳам катта таъсир кўрсатмоқда. Илгари бир киловатт электр қуввати учун 8 тийиндан тўлаган бўлсак, энди 36 тийинга тўғри келяпти. Сувнинг нархи ҳам анча ошган. Биз хўжалик ҳисобида бўлганимиз учун ўзимизни ўзимиз маблағ билан таъминлашимиз керак. Шунинг учун ҳам бу йилги мавсумдан бошлаб барча аттракционларнинг нархини катталар учун — 2 сўм, болалар учун — 1 сўм қилиб белгиладик. Дам олиш кунлари боғимизга кириш ҳуқуқини берадиган чипталарнинг нархи қанча бўлиши ҳали аниқлангани йўқ.

Шаҳримиздаги энг сўлим ва энг кекса боғлардан бири — Бобур боғидаги оппоқ бўлиб гуллаб ётган ўрик ва шафтолиларни кўриб баҳри дилим очилди. Йўлкаларнинг икки четига экилган садарайҳонлар ва қуёш нурида товланиб турган атир гулларни айтмайсизми! Ушбу боғ илгари шаҳар генерал губернаторининг чорбоғи бўлгани учунми, бу ерда ўтган асрда экилган баҳайбат чинорларни кўплаб учратиш мумкин. Боғ директори Владимир Кожевниковнинг табиат ва гуллар шайдоси эканлигини боққа бошқа шаҳарлардан келтириб ўтқазилган гуллардан ҳам билса бўлади. Аммо деворлар остида уюлиб ётган ахлатлар боғ ҳуснига доғ бўлиб тушгандек бўлди кўзимга. Баъзи жойлар эса умуман панжара тўсиқлар билан ўралмаган.

— Бундан ўзимиз ҳам хижолат чекамиз, — деди Владимир Спиридонович. — Лекин иложимиз қанча. Бутун бир маҳалла, яъни қарийб 100 та хонадон боғимиз ҳудудида жойлашган десам ишонаверинг. Шаҳар ва район ижроия комитетларига қайта-қайта мурожаат қилаверганимиздан кейин зўр-базўр 20 та оилани бошқа жойга кўчиришди. Қолганларни эса 4 йил ичида кўчиришга ваъда беришди. Ана шу хонадонларда истиқомат қилувчилар бизнинг эътирозларимизга қарамай, ахлатларини девор тагига тўкиб кетишяпти. Бунинг устига уларнинг фарзандлари дарахтларнинг шохлари ва ёритгичларни синдирмоқдалар. Хуллас, гапираверсам муаммоларимиз кўп. Масалан, боғимизда тўрттагина аттракцион бор. Биз уларни кўпайтириш тарафдоримиз, албатта. Аммо бунинг учун маблағимиз йўқ. Ваҳоланки, Русиянинг Нижний Тагил шаҳридан битта аттракционни келтириб ўрнатиш 250-300 минг сўмга тушади. Битта ёритгич эса 2 минг сўм туради. Бинобарин, ҳозирги норматив бўйича ҳар бир боғда 20 та аттракцион бўлиши керак. Мен боққа киравериш да Бобур ҳайкалини ўрнатиб, олдига фаввора қуриш ғояси билан район ҳокимиятига ва меъморга мурожаат қилгандим. Қилинадиган ҳаражатлар тахминан 2,5-3 миллион сўмга етишини билгач бу масалани кейинроқ ҳал этишга қарор қилдик. Илгари район маданият уйидан таклиф қилинадиган турли дасталарга кунига 50 сўмдан тўлардик. Ҳозир эса 200 сўмдан 500 сўмгача сўрашаяпти. Лекин биз бундан тушкунликка тушмай, янги мавсум очилишига қизғин тараддуд кўряпмиз. Бугунги кунда спорт майдончаларини тартибга келтириш, ўриндиқларни бўяш, ёзги саҳналарни таъмирлаш ва мўъжазгина кўлимизни тозалаш ишлари билан шуғулланяпмиз. Бу йил ҳам кўплаб тадбирлар ўтказишни режалаштириб қўйдик. Чунончи, шоирлар, ёзувчилар ва машҳур кишилар билан учрашувлар, Бобурнома кечалари, гуллар ва қушлар байрамлари, халқ сайиллари ҳамда турли танловлар ўтказиш шулар жумласидандир.

Тошкентнинг қоқ марказида жойлашган Горький номидаги болалар боғини таништириб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак. Чунки ушбу маскан нафақат пойтахт аҳолисининг, балки унинг атрофидаги ҳудудларда яшовчи болакайларнинг ҳам севимли оромгоҳидир. Мени ҳайратга солган нарса шу бўлдики, атиги беш гектарни ташкил қиладиган боғда кичкинтойларнинг диллари шод бўлиши ва бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун барча шарт-шароитлар муҳайё қилинган. Улар бу ерда ота-оналари билан бирга арғимчоқларда учиб, турли аттракционлар хизматидан фойдаланишлари, жажжигина поездларда ва ҳовуздаги қайиқчаларда сайр қилишлари, шарбатлар ва салқин ичимликлар ичиб, музқаймоқ тановул қилишлари мумкин.

— Ҳозирдаёқ кўпгина жойларни, хусусан болалар майдончаларини тартибга келтириб, ёзги саҳналар ва 14 та аттракционни таъмирлаб, мавсум очилишига тахт қилиб қўйдик, — деди боғ директори Собит Маматов. — Яна 20 туп мевали дарахт кўчатлари ўтқаздик. Янги мавсумга тайёргарлик ишлари 20 апрелгача давом этади. Боғимизда давлат тилига катта аҳамият берилаётганлигини таъкидлаб ўтишни истардим. Масалан, кўпгина шиорлар ўзбек тилида ёзилмоқда. Кадрлар бўлимимиз ҳам ўзбек тилида иш юритмоқда. Ўз-ўзимизни маблағ билан таъминлаш учун бошқа боғлар сингари 6-7 ой эмас, балки йил давомида ишлашга ўтаяпмиз. Бу бизга катта самара беришига аминман. Чунончи, ўтган йили 900 минг сўм фойда олдик. Бу йил қишда, яъни мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида арча байрамини ўтказишдан олган соф фойдамиз 60 минг сўмни ташкил қилди. Бу пулларни ходимларимизнинг маошини оширишга, уларни моддий рағбатлантириш ва овқат пули беришга сарфладик. Ўтган йилдагидек бу йил ҳам узум ва қовун сайиллари, қушлар, гуллар ҳамда турли касб байрамлари, китоб ҳафталиклари ва оммавий сайилларни дам олувчиларга манзур бўлиши учун кўтаринки руҳда ўтказишга ҳаракат қиламиз. Бунинг учун имкониятларимиз етарли. Яна бир масала хусусида тўхталиб ўтмоқчиман. Биз бир гуруҳ уруш ва меҳнат фахрийлари ҳамда кўплаб ота-оналар номидан боғимиз номини «Наврўз» деб аталишини сўраб, шаҳар атамалар комитетига мурожаат қилгандик. Бу масала яқин кунлар ичида ҳал бўлса ажаб мас.

Баҳор фаслида табиат қўйнида бўлиб, хушбўй гулларнинг муаттар ҳиди анқиб турган соя-салқин дов-дарахтлар тагида ҳордиқ чиқаришни ким истамайди, дейсиз! Ҳадемай боғларимиз янги мавсумдаги фаолиятини бошлайди. Бўш вақтларингизда ёки дам олиш кунлари оилангиз билан уйингиз яқинидаги боққа ташриф буюрсангиз янглишмайсиз. Руҳингиз тетик ва бардам бўлгани ҳолда бу ердаги ранг-баранг томошаларни кўриб олам-олам завқ оласиз. Сизларни сўлим оромгоҳлар чорлайди, азиз ҳамшаҳарлар!

Исмоил ЗОИРОВ.

• Оромгоҳларда мавсум тараддуди

РУҲИНГИЗ ТЕТИКЛАШИБ, ЗАВҚЛАНАСИЗ

• Ҳар тўғрида

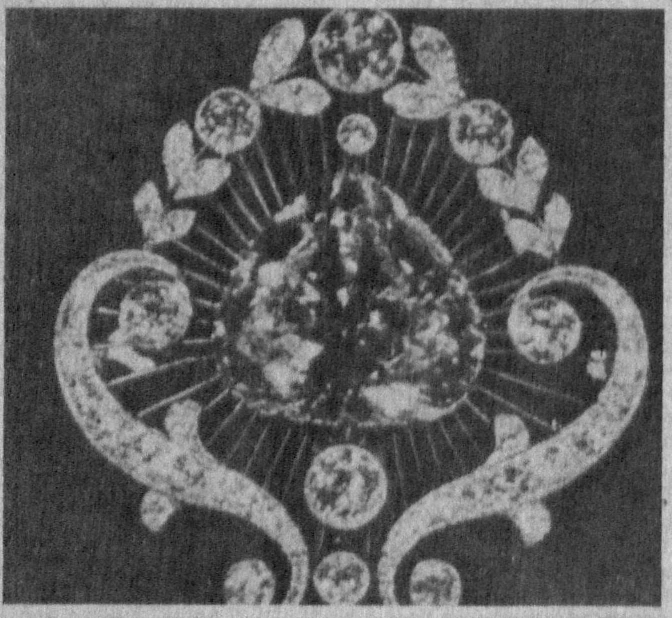

Сиз суратда кўриб турган қуёш нурида товланувчи жавоҳир инглиз қироличаси байрамларда тақиб юрадиган безакларининг бир қисмидир холос. У бир неча миллион долларга баҳоланади.

* * *

Хусусий хўжалигига эга бўлган мана бу танзаниялик фермер қашшоқлик ва иқтисодий таназзулдан чиқиш учун ҳукумат билан халқаро ташкилотларнинг ёрдамига умид қилмоқда.

• Спартакиада кундалигидан

БОКС

● **ШАҲРИМИЗДАГИ** мактаблар ва ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларининг 3-республика спартакиадаси дастуридан ўрин олган вилоятлар боксчилари ўртасидаги мусобақалар ниҳоясига етди. Беллашувлар 15 вазн тоифасида ўтказилди. Ўз вазнларида Михаил Макеев (Тошкент вилояти), Алишер Ёқубов, (Наманган вилояти), Илҳом Мирзаев, Тоҳир Қўчқоров, Дониёр Бойқўзиев, Ойбек Шербоев, Мадаминбек Жумаев, Зайниддин Мадаминов, Абдулла Валижонов, Учқун Нуруллаев (ҳаммаси Андижон вилоятидан), Ортиқ Мингбоев (Фарғона вилояти), Фурқат Бобожонов (Жиззах вилояти), Шуҳрат Усмонов ва Эргаш Фифаддинов (Сирдарё вилояти) ҳамда қорақалпоғистонлик чарм қўлқоп устаси Турол Избаданбоевлар зафар қучишди. Команда ҳисобида андижонликлар биринчи, Тошкент вилояти боксчилари иккинчи ва қорақалпоғистонликлар учинчи бўлмоқда.

● **УРГАНЧДА** эса шаҳар ҳунар-техника билим юртларининг боксчилари мусобақалашишди. Команда ҳисобида урганчликлар ғолиб чиқишди. Иккинчи ўрин фарғоналик ёш боксчиларга насиб этди. Андижонликлар бу гал фақат учинчи ўринни эгаллашди. Шаҳримиз вакиллари ушбу беллашувларда иштирок этишмади.

БАСКЕТБОЛ

● Чирчиқда қизлар ўртасида баскетбол мусобақалари якунланди. Барча олти учрашувни ғалаба билан якунлаган фарғоналиклар турнир жадвалининг биринчи поғонасидан жой олишди. Кумуш нишонлари пойтахт вилояти вакилларига насиб этди. Ҳамшаҳарларимиз эса учинчи бўлишди. Тошкент жамоасининг вакили Людмила Колесникова энг сермаҳсул ўйинчига совриини насиб этди.

Спартакиада мусобақалари дастуридан 23 спорт тури бўйича баҳслар ўрин олган. Умумкоманда ҳисобида ҳозирча тошкентлик ёш спортчилар пешқадамликни қўлдан бермай келаётирлар.

Исан БИРБРАГЕР.

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТ МЕҲМОНЛАРИ, КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Тошкентдаги «РАССОМ» бадиий комбинатининг юқори малакали мутахассислари

Сизларнинг буюртмаларингиз бўйича:

жамоат жойларининг ички жиҳозлари ва турар жой уйлари учун ёрқин жилоли бадиий безак асарларини бажаради;

биноларни ички жиҳозлаш лойиҳалари, кўргазмалар ва бино пештоқларини комплекс безатиш, шунингдек табиий ҳолда безаклар туширадилар.

Комбинат қошидаги бадиий салонда эса Сизга пейзажлар, натюрмортлар, сюжет картиналарини;

муаллифлар ижросидаги кулоллик, заргарлик ҳамда тўқув буюмларини таклиф этишади.

Комбинат безак усталари ва рассомлари буюртмаларингиз бўйича якка ва гуруҳий портретларни ишлаб беришади.

Комбинатда рассомлар ижодий уюшмасининг аъзолари ҳам меҳнат қилишади.

Буюртмаларнинг тезда бажарилишига кафолат берамиз.

Сизларнинг буюртма ва таклифларингизни қуйидаги манзилгоҳда кутамиз: Тошкент — 96, Чилонзор даҳаси, Лутфий кўчаси, 10 «А» уй (Оқтепа майдони олдида). 4, 9-трамвайларнинг 7-мавзе бекати.

Маълумотлар учун телефонлар: 78-52-21, 78-44-31.

ЎЗБЕКИСТОН МАДАНИЯТ ЖАМҒАРМАСИ

«Баҳор» Давлат ансамблининг Мукаррама Турғунбоева номли концерт залида

19 АПРЕЛЬ СОАТ 18.00 да

Машҳур пианиночи ва дирижёр — қироллик филармония оркестри ҳамда Берлин радиоси оркестрининг раҳбари, Америка Қўшма Штатлари Кливленд симфоник оркестрининг таклиф этилган дирижёри

ВЛАДИМИР АШКЕНАЗИНИНГ ХАЙРИЯ КОНЦЕРТИНИ ЎТКАЗАДИ

КОНЦЕРТ ДАСТУРИДАН:

1. Ф. ШОПЕН. Икки ноктюрнар. 15. №1, 2.
2. Ф. ШОПЕН. Си-минор 3 сонатаси.
3. И. СТРАВИНСКИЙ. Кларнет ва фортепиано учун пьесалар.
4. И. БРАМС. Кларнет ва фортепиано учун 1 соната.

ЎРИН ОЛГАН

Концертда санъаткорнинг ўғли — Дмитрий Ашкенази (кларнет) ҳам иштирок этади.

ДИҚҚАТ!

Келгуси иситиш мавсумига тайёргарлик ишлари олиб борилиши муносабати билан қуйидаги манзиллар ва кунларда иссиқ сув бериш тўхтатиб қўйилган ҳолда иссиқлик марказлари ўчириб қўйилади:

1-иссиқлик маркази — 20—24 апрель кунлари, иссиқлик таъминоти ҳудудидаги қуйидаги даҳалар:

ТошГРЭС микрорайони, Яланғоч, Горький шоҳкўчаси, Луначарский узун кўчаси, Новомосковская, Эргашев, Пушкин, Володарский, Невский, ВЛКСМ 40 йиллиги, Генерал Петров, Ташсельмаш, Доғистон кўчалари.

2-иссиқлик маркази — 6—10 апрель кунлари, иссиқлик таъминоти ҳудудидаги Қорасув, Шимоли-Шарқ, 2-Черданцев даҳалари.

3-иссиқлик маркази — 11—15 май кунлари, иссиқлик таъминоти ҳудудидаги Марказ-14, 26, 28, Б—1, Б—2, Б—3 мавзелари, Беруний, Ўзбекистон, Навоий, Абай, Генерал Узоқов кўчалари, Олмазор, Талабалар шаҳарчаси, Чорсу даҳалари.

4-иссиқлик маркази — 4—8 май кунлари, иссиқлик таъминоти ҳудудидаги қуйидаги мавзелар: Марказ-4, 5, 6, 10, 11, 13, 15, 18, 19, Юнусобод, Қорақамиш даҳалари, Энгельс, Катта Олмазор кўчалари.

5-иссиқлик маркази — 11—15 май кунлари Чилонзор даҳасининг иссиқлик таъминоти ҳудудидаги қуйидаги мавзелари: 6, 8, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 20, Ал-Хоразмий, Дўмбробод.

6-иссиқлик маркази — 20-24 апрель кунлари, иссиқлик таъминоти ҳудудидаги Қўйлиқ даҳаси, Отчопар, Гайдар, А. Фитрат кўчалари.

7-иссиқлик маркази — 6—10 апрель кунлари, иссиқлик таъминоти ҳудудидаги Авиасозлар шаҳарчаси, Оҳангарон узун кўчаси.

8-иссиқлик маркази — 4—8 май кунлари, иссиқлик таъминоти ҳудудидаги Сирғали даҳаси.

9-иссиқлик маркази — 13—17 апрель кунлари, иссиқлик таъминоти ҳудудидаги Акмал Икромов райони, Чилонзор даҳасининг қуйидаги мавзелари 9, 13, 14, 15, 9А, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27.

10-иссиқлик маркази — 13—18 апрель кунлари иссиқлик таъминоти ҳудудидаги ТошМИ уй-жой даҳаси, Талабалар шаҳарчаси, Калинин даҳаси, ТошдавМИ комплекси.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 62-68-38, 62-65-55.

Ўзбекистон Республикаси Энергетика вазирлигининг Тошкент иссиқлик марказлари идораси.

Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси

ТОШКЕНТДАГИ «ҚИЗИЛ ТОНГ» ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ НЕГИЗИДАГИ

48-ҲУНАР-ТЕХНИКА

БИЛИМ ЮРТИ

хотин-қизлар, эркаклар ва болаларнинг устки кийимларини тикиш бўйича моҳир чевар бўлишни, бичиқчи, тикувчи касбларини эгаллашни хоҳлайдиган 9—11-синф битирувчиларини

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

9-синфни битирганлар 3 йил ўқиб, якка тартибда «кийим тикувчи» ва «чевар» (машиначи) сингари иккита турдош касб бўйича малака эгаллайдилар.

Бир вақтнинг ўзида 2 йил мобайнида тўлиқ ўрта маълумот олмоқчи бўлганлар махсус суҳбат асосида тажрибавий гуруҳларга қабул қилинадилар.

Бутун ўқиш даврида ўқувчиларнинг кийим-кечак, овқат ва ҳар ойда 40 сўм миқдоридаги стипендия билан ижтимоий таъминланишини билим юрти ўз зиммасига олади.

11-синфни битирганлар 8 ой ўқиб, «бичиқчи» ва «тикувчи» сингари иккита турдош касб бўйича малака эгаллайдилар. Уларга 175 сўмдан 220 сўмгача стипендия тўланади.

Барча ўқувчиларга ишлаб чиқариш амалиётини ўташ даврида 50 фоиз иш ҳақи ва ҳар куни 5 сўмлик қўшимча овқат пули берилади. Ўқиш даври меҳнат фаолиятига қўшиб ҳисобланади, ўқишни битирганлар Тошкентдаги «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси база корхонасига ишга юбориладилар.

Билим юртини имтиёзли битирганларга олий ўқув юртлари ва техникумларга кириш учун йўлланма берилади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этадилар: директор номига ариза, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, тиббий маълумотнома; ота-онасининг иш жойидан ва турар жойидан маълумотнома, 3х4 см. катталикдаги 4 та фотосурат.

БИЛИМ ЮРТИ МАНЗИЛИ: Тошкент шаҳри, 61-алоқа бўлими, Чехов кўчаси 5 «а» уй (1, 2, 3, 8, 9, 24, 26-трамвайлар; 1, 5, 8, 17, 10, 20-троллейбуслар; 2, 3, 60, 71, 80, 98-автобусларнинг «Қизил тонг» бирлашмаси» бекати).

ҲАШАМАТЛИ МУҲРЛАР ВА ШТАМПЛАР

Мустаҳкам сифатли исталган тилда исталган мураккабликда сиз танлаган йўсинда жиҳозланган ҳуқуқий жиҳатдан қонуний

ТОШКЕНТ

"ФАЙЗ Лтд."
700003 Тошкент
Байналмилал кўчаси, 2-уй
Мулоқот телефонлари
45=45=56
45=43=56

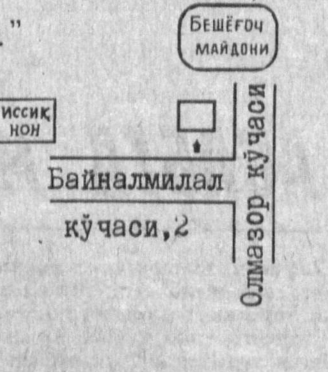

ТЕАТР

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 8/VI да Раймонда, 9/IV да Масхарабозлар, 10/IV Оққуш кўли, 11/IV да Севилья сартароши.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 7/IV да Ер ёнганда (премьера), 8/IV да Хотинлар гапидан чиққан ҳангома, 9/IV да Жар, 10/IV да А. Қодирийнинг Ўтган кунлари (16.00 да), 11/IV да Жонимни ол, жонгинам.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 8/IV да Давлат болалари, 9/IV да Менинг оппоқ кабутарларим, 10/IV да Анқовлар чайқови, 11/IV да Катта концерт.

КИНО

7, 8 АПРЕЛДА

Алишер Навоий номидаги «Санъат саройи» — «АБДУЛЛАЖОН» (11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, «Ўзбекфильм», «СОДИҚ ХИЗМАТКОР» (11.00, 13.00, 16.00, 19.00, кичик зал).

Фурқат — «ҚОРА МУШТ» (11.00, 13.00, 15.00), «ЁШ ЕКАТЕРИНА» (17.00, 20.00).

Тошсовет — «МУҲАББАТ ЙЎЛИДА ҚУРБОН» (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 21.00).

Москва — «УЧ МУШКЕТЁРНИНГ ҚАЙТИШИ» (тоқ соатларда ва 20.40).

Дўстлик — «МУҲАББАТ ЙЎЛИДА ҚУРБОН» (11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 20.00, 20.40).

Шарқ — «ОЛИЙ ТАБАҚА» (тоқ соатларда).

Ўзбекистон жумҳурияти қурилиш вазирлигининг «Узстройснаб» тижорат воситачилик ишлаб чиқариш фирмаси раҳбарияти, жамоа аъзолари ва касаба уюшмаси қўмитаси шу фирманинг бўлим бошлиғи Х. Ҳикматовга отаси

Ҳикмат САРИМСОҚОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

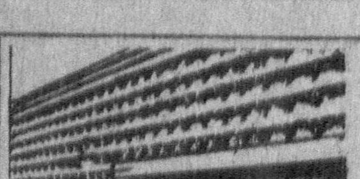

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 33-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

34.634 нусхада чоп этилади. Нашр кўрсаткичи 64690. Буюртма № Г—76. Босмага берилди 11.30. Босмага бериш вақти 11:30. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.